If I thought there was a stain upon the remotest hem of the garment of my country, I would devote my utmost labour to wipe it off.
—Daniel Webster.

INDIAN
OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903
Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

The worst of the worthy sort of people is that they are such cowards. A man groans over wrong, he shuts his lips, he takes his supper; he forgets.
—Voltaire.

SOUTH AFRICAN LIBRARY - 2 APR 19..

No. 12—Vol. LV. Friday, 29th March, 1957 REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: SIX PENCE.

CHRISTIAN COUNCIL BACKS ANGLICAN BISHOP'S STAND

DR. BLAXALL, Secretary of the Christian Council of South Africa, told the conference of Churches convened by the Council early this month, and held at Cape Town, that the Action Committee consists of representatives of the church who reside in Cape Town. It is convened when any matter of importance arises which calls for action that cannot wait for an ordinary meeting of the executive committee. On the first of March this committee met to consider the implication for the life of the churches, and their mission work, of certain clauses in the Native Laws Amendment Bill recently introduced to Parliament by the Hon. the Minister for Native Affairs.

Feeling the matter to be both grave and urgent the Committee decided that a conference be convened of the heads of the churches and missions affiliated to Council (or their duly appointed delegates) for the following purposes: Exchange of views and clarification, if necessary, of the attitudes adopted by the various churches and missions; to decide on any action that may be necessary if and when the Bill should become law. Also to consider whether any joint statement should be made by the Conference.

Towards the afternoon it became clear that conference desired to express certain views which were considered to be very urgent. The president suggested that a drafting committee be appointed. The following were chosen.

The Dean of Cape Town, the Rev. C. K. Storey, the Rev. B. Brown, together with the president and secretary.

When the conference reassembled the president read the draft statement which was finally adopted for release to the press in the following form:

This conference convened by the Christian Council of South Africa and representing among others the Church of the Province, the Methodist Church of S.A., Presbyterian Churches, the Congregational Union, the Baptist Union, the Moravian Church and the African Methodist Episcopal Church, resolve to issue the following statement:

1. The conference associates itself fully with the statement issued by the bishops of the Church of the Province contained in the letter from the late Archbishop to the Prime Minister.

2. The conference further takes its stand on the fol-

(Continued on page 153)

NYASALAND AFRICANS WANT TO TAKE OVER

MR. WELLINGTON CHIRWA, Member of the Federal Parliament, has warned Europeans in Nyasaland not to interfere with the expressed desire of the African people to rule themselves.

Speaking to a packed meeting of the Nyasaland National Congress in Salisbury recently, Mr. Chirwa said; "Any European who believes in White supremacy in Nyasaland is living in a fairyland."

He said the time had come for the Africans in Nyasaland "to take over the reins of Government." The Europeans would be allowed to stay in the country, but he would not allow them to rule the country in any circumstances. He urged them to assist the Africans in achieving their ambitions.

To the African people he had this to say: "Be peaceful...be hard-working..."

PERSECUTED AFRICANS WILL BE WELCOME IN GHANA

THE Prime Minister of Ghana, Dr. Kwame Nkrumah, said that his country will offer asylum to any African who considers himself persecuted or in danger of persecution by colonial or other non-African authorities.

The invitation would apply also to West Indians or American Negroes.

"Ghana," said the Prime Minister, "will not only be a centre for the liberation of Africa from foreign domination, but also the hope of the black man throughout the world.

"We say: 'Here you can come and feel at home. When you are here you are really free to do what you like within our laws.' That is my vision."

Dr. Nkrumah revealed that he is planning to build a large radio transmitter to broadcast to other parts of Africa on which he was prepared to spend £1,000,000

The station would broadcast in about eight widely-spoken languages, including English, French, Hausa, Swahili and Arabic.

(Continued on page 135)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

INDIAN OPINION

FRIDAY, 29TH MARCH, 1957

Wassenaar Is Also Wrong

THE English Press has shouted itself hoarse, cheering Dr. Theo Wassenaar for having stood up to Strijdom. Anybody who says apartheid is idiotic and is prepared to pay the price has every right to be praised. But the cheers must not confuse people and make them imagine that Wassenaar is the saviour of the Union from the monster into which the Nationalist Party has grown. He is definitely not that.

At the same time it must be realised that the cheers from the English Press have the unmistakeable ring of moves designed to widen the split in the ranks of Afrikaner nationalism rather than awaken the people of the Union to the need for a new sense of nationhood. In short, neither Wassenaar on the one hand, nor the English Press, on the other, has as yet got to the rock-bottom of South Africa's troubles.

Trifle Comic

Against this background Wassenaar's threat to form a new Party if the United Party and the Nationalists do not give up their intolerance sounds a trifle comic. At the back of his mind he probably believes that he could play the role of Tielman Roos before fusion. But events are such that the country no longer needs a Tielman Roos. At the time South Africa was threatened by economic dangers from outside. Tielman Roos could come in between Hertzog and Smuts, between whom there was no real difference on the race question. The last two could join hands in the face of an external danger, then.

The situation which faces Wassenaar is of quite a different order. Obviously, he has been frightened by the 10,000 women, mostly African, who marched to the capital, pulled off the lion skin which made the world believe Strijdom is the Lion of the North and let everybody see that beneath the skin is nothing more harmless than what an African writer has called the Lamb from the North. Wassenaar has been frightened by other things. When Schoeman threatened to break the boycott and succeeded in breaking PUTCO instead, people like Wassenaar must have received a very rude shock. They had always believed in the invincibility of Afrikaner nationalism. When they found themselves face to face with the reality of their own Prime Minister fleeing from African women; when they saw their own Minister of Transport making threats which the Africans proved to be empty and foolish, they saw the writing on the wall.

Challenging Fact

But because they still worshipped the god of race their awakening to these realities made them think of giving new form to a White united front against the man of colour—exactly in the same way that Union, at its inception, was a White united front against the man of colour. That front is collapsing to-day, not because the White community no longer benefits by it, but because the man of colour will no longer allow the White people to unite to oppress him. Wassenaar does not really face this very obstinate and aggressively challenging fact. And because he does not do this all he does is to invite White South Africa on a new round of race consciousness doomed to end in that futility which has made him quarrel with Strijdom.

It is time White South Africa realised frankly that White unity is now neither feasible nor desirable. It defeats its own ends by the simple process of uniting the African in ways which will always keep the White people divided while injustice remains unchecked in this land.

Publishers Note

WE wish to inform our readers that there will be no issue of "Indian Opinion" on Friday, April 5, as that day marks the first death anniversary of our beloved editor the late Mr. Manilal Gandhi. Prayers conducted by Swami Nischalananda, will be held at the Phoenix Settlement at 5.30 p.m. on that day. All friends who wish to participate will be welcome.

There is a second reason why Wassenaar is not a convincing apostle of Peace. He is still too heavily handicapped by the *volkswil* complex to see the real problems of the land objectively. All the people of the country are worried to-day not about whether or not a republic will come one day, but about the race problem. To shout himself hoarse about a republic at this stage and in the present crisis shows clearly that he does not understand the very problems he sets out to solve. The advent of the republic is not really a burning issue. At best it is only a complicating factor in the present crisis.

Flat On Stomachs

The Union Jack has been trampled in mud while the English lay flat on their stomachs. When the Republic comes, it seems reasonable to suspect that their performance will not be very different. To move heaven and earth about a republic in these circumstances is to be completely unrealistic.

But even here, Wassenaar shows streaks of tendentious thinking which is bound to make him ineffective in the end. Firstly, by addressing his appeals for a republic to the English-speaking he gives the impression that if the Afrikaner and the English agreed on it, all would be well. This is arrant nonsense. The boycott should have made him realise that the non-European, and in particular the African, is determined.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

to have an effective say in matters affecting the running of the country—that includes the republic.

A republic forced on an unwilling African majority would be built on sand, never mind how many English and Afrikaners supported it. When the time became opportune the majority would raze it to the ground. Not to provide for this eventuality is a brand of statesmanship which is taken seriously only in South Africa.

Against this very wide background reasonable people will find no difficulty in seeing in Wassenaar, not the country's saviour, but a little political goat attempting to lead those whom it believes to be the political sheep into the slaughter-house. For our part we think the White South Africans are a little more intelligent than Wassenaar thinks they are.

Alan Paton

We think they are because growing numbers of them realise that Alan Paton brings a real message of hope for the country when he talks of a common society where race or colour shall not qualify or disqualify a citizen for rights and privileges. We think there is a lot of sense in his suggestion that the problems of this country cannot be solved by the White people alone or by the non-Whites alone, but by the two sitting down together and shaping their country's destiny. What is more, we believe he has a definite message for every South African worried by the course events are taking when he invites Black and White to stand together and rise and fall together, building that South Africa where it will no longer be possible to wallow in the futility of the type peddled by Wassenaar, Strijdom and de Villiers Graaff.

Christian Council Backs Anglican Bishop's Stand

(Continued from front page)

lowing basic rights of religious freedom:

a. The right to assemble for unhindered public worship.

b. The right to freedom of association and fellowship.

c. The right to preach the Gospel publicly.

3. The conference further affirms the right of the individual to worship where he pleases and the right of the Church to admit any individual to its services or fellowship.

4. In making these statements the conference affirms that it would act in exactly the same manner irrespective of any political party in power which sought to pass a law on the lines of clause 29 (c) of the Native Laws Amendment Bill.

5. With great regret the conference asserts that the Christian Churches would have to disregard any laws or regulations which they believe would infringe these fundamental principles.

6. The conference declares that the denial of freedom of association and the enforcement of compulsory apartheid in any sphere of our life is a denial of the law of God and a repudiation of the teaching of our Lord Jesus Christ.

The president asked that approval be shown standing: all delegates present rose immediately. To avoid any danger of misunderstanding it was agreed that as soon as possible an official copy be sent to the Honourable, the Prime Minister.

It was further agreed:

(1) That inasmuch as it has been stated by the Hon. the Minister for Native Affairs, that when he introduces the second reading of the Bill he will at the same time suggest amendments to clause 29 (c); that therefore the question of action after the Bill become law be not considered at this stage, and that the Action Committee for the Christian Council serve as a continuation committee for the conference.

(2) That the special executive committee of the Council, meeting the following day, be asked to consider re-constituting the Religious Liberties committee which formerly met under the chairmanship of the Hon. Richard Feetham.

(3) That all official statements issued by the churches so far, together with others that may be released after the second reading of the Bill in Parliament, be published as a special supplement to the Christian Council Quarterly.

(4) On the suggestion of the Rev. William Illsley, president of the Methodist Church, the executive be asked to consider the advisability of calling a nation-wide day of humiliation and prayer.

Archbishop On Treason Fund

THE following letter written by the late Archbishop Geoffrey Clayton shortly before his death has been published by "Good Hope," the official organ of the Diocese of Capetown. It deals with the Treason Inquiry Defence Fund and refers to a recent scare that it might be illegal to collect money for the Fund because the Fund had not been registered.

The letter discloses that steps had been taken to avoid any possible illegality, and official registration had been obtained for the Fund in various areas. The letter continued:

"I very much hope that the Fund may receive generous and widespread support. There is no reason at all why it should be supported by people of one party only. I hope and I also believe that there are many people in all parties, and also among those who, like myself, are not members of any party, who believe that a man is to be regarded as innocent until he is proved guilty.

"And I am quite sure that both in the interests of the accused persons themselves and in the interest of the good name of South Africa it is of the greatest importance that those who are accused should not only have but be generally seen to have a fair trial.

"The purpose of the Fund is to help to provide the necessary money to pay the legal costs of defence, to offer bail and to support those dependants of the accused who may be in need. Some of the accused are in a position to see to things themselves, but that is not true of all of them. It is obviously necessary to make sure that money collected is wisely administered; and I believe that this can be relied on. I cannot believe that there is anyone, whatsoever his political belief, who is not anxious that justice should be done. The purpose of the Fund is to secure, as far as is possible, that this should happen. So please support the Fund generously."

Persecuted Africans Will Be Welcome In Ghana

(Continued from front page)

Dr. Nkrumah said he was holding regular meetings with party leaders from French West-Africa.

"There is fundamental agreement on the necessity for eventually forming a a United States of West Africa There is a broad-measure of agreement, too, between us and opposition leaders in French Togoland."

Because of the relatively small number of Africans in important administrative posts, it would be 20 years before they could dispense with the services of Europeans

Plans are already being made for a pan-African conference in Ghana soon, to which the heads of state of independent African countries would be invited.

An invitation will be sent to South Africa.

"If South Africa is prepared to come to a round-table conference she will be very welcome," Dr. Nkrumah said. "I believe that is the only way in which white South Africans might be led to change their views on the racial question."—R.D.M.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Indian View Of Boycott

It was on the soil of Africa that Mahatma Gandhi conceived the idea of Civil Resistance. It was in South Africa that he had the vision and realisation of 'Soul Force.' He essayed the technique of 'Satyagraha' in South Africa but then only with the assistance of his Indians who are settled in that

By
ACHARYA KAKASAHEB KALELKAR,
(A life-long companion of Gandhiji)

far off land, to solve their own problem.

The Africans, the children of the soil, witnessed that wonderful struggle with amazement. It was too early for them to understand its implications then. No doubt Satyagraha was born in Africa, but it was for the ultimate use of Indians in their own country. However it was not for nothing that the laboratory experiment was made in Africa and not in India. God's purpose is often inscrutable.

African leaders in East Africa studied European history and tried the Western methods of agitation in an unequal contest with the rulers. They failed. The leaders of Ghana (Gold Coast) studied European and American history; at the same time they carefully observed India's struggle also.

Uganda succeeded to some extent where Kenya failed. Gold Coast achieved its independence where East Africa failed to make any appreciable progress.

The Negroes of America have now understood the wonderful potency of the 'Africa born remedy namely 'Satyagraha'. They are trying, at Montgomery, satyagraha against the race-prejudice of the white people. The spirit of the times is with them and they are on a fair way to success.

It is high time the world realised at least the essential equality of all races. Realisation of equality is only the beginning. The ultimate goal is the recognition of the basic unity of all human beings.

Satyagraha is now taking root amongst African people in Johannesburg. Thousands of workers have decided to walk nine miles to join their work and nine miles back to reach the miserable hovels which happen to be their homes. They get up at 3 o'clock early morning in order to reach their destination in time. The government or the white men's corporation is unable to appreciate the peaceful strength and moral height of these poor labourers. They have interpreted the situation as a battle of wills. It is no joke to carry on a boycott of this type unaided for full two months.

These boycotters are bound to succeed if their white masters grow a bit of a conscience. But what if these children of God do not succeed in their present initial struggle? The whole world is watching this heroic and righteous indignation throughout the world is mounting high. Those who have eyes to see, see in this struggle the beginning of the end of colonial rule. The African is on his own soil. He is fast cultivating the strength of suffering. He has suffered long enough. Now he is beginning to discover the potency of voluntary and determined self-suffering and Mahatmaji's words are ringing in his ears:

"Satyagraha has never failed. Verily Satyagraha can never fail. Because it is the invincible power of the soul vouchsafed to man by God, who knows how to confound the mightiest."

American Vice-President Comments On His African Tour

AMERICAN Vice-President Richard Nixon said in Rome the trend in African areas he visited is "toward independence and freedom rather toward Communist colonialism and dictatorship."

The Vice-President made this statement at a news conference in Rome shortly before he left for Tunis. Nixon said the Communists have made Africa one of the areas of their heaviest pressure and infiltration "because they recognise that if they can control Africa, they may be able to control the world."

Nixon noted that "up to now, however, those efforts have not had as much success as might have been expected."

The Vice-President's talk with newsmen came at the conclusion of a three-day unofficial visit to the Italian capital. Nixon said his stay in Rome gave him the opportunity to discuss with Italian leaders "many problems of common interest."

When asked to comment on his African trip, Nixon stressed two major points;

Impressed

He was impressed by the tremendous change that is taking place in Africa, particularly the movement toward self-government in the areas he visited. He was impressed by the great importance of Africa in the years ahead. And he predicted that in the next generation, Africa will have "a tremendous impact on the lives of people all over the world."

Nixon asserted that "it is important that the free nations outside Africa co-operate in helping the newly emerging countries to work toward independence and the sort of free society which, I am sure, the people of this country want." He added that the newly independent states of Africa want to co-operate not with just one nation, but with all free nations who genuinely desire to respect them and help them in developing their resources.

The Vice-President said he discussed Middle East problems with Pope Pius when he was received in private audience at the Vatican. He said the Pontiff expressed "the concern which all peoples feel for the very difficult and complex problems in the area, and fervent hope that after the recent crisis, it will be possible to find a permanent basis for peace in the near future."

Similar Interests

Nixon explained he had not included Egypt in his African tour because, he said, "it is generally the case on these visits to include a group of countries which have similar interests." He added that Egypt is in what "is generally known as the Near East complex and, since I was not able to visit other Near Eastern countries, it was impossible to includ Egypt."

The Vice-President, his wife, and his aides, since March 1st have visited Morocco, Ghana, Liberia, Uganda, Ethiopia, Sudan and Libya—all in Africa.

Bhoodan Drive In Orissa

ABOUT 343,200 acres of land were collected in Orissa by Bhoodan workers between May, 1951 and December 31, 1956, said Mr. S. C. Maharana, principal organiser of the movement in Cuttack.

According to Mr. Maharana, 1,600 villages were donated to the gramdan movement during the same period.

Of the total land collection, 94,116 acres have since been distributed among 17,500 landless families in 35 villages.

The cost of collection and distribution for each acre is a rupee and ten annas, respectively, Mr. Maharana said.

About 250 full-time workers are engaged on the Bhoodan movement on an average payment of Rs. 35 a month, he added.

Fifty workers have dedicated their lives for the cause of the movement.

Akadami Awards For Music, Dance, Drama And Films

New Delhi.

INDIA'S Sangeet Natak (Drama) Akadami has announced awards for music, dance, drama and films for 1956-57.

The award for Hindustani vocal music has gone to Rasoolan Bai while Musiri Subramania Iyer has taken the Karnatak vocal music award. Mr. Chowdiah has won the Karnatak instrumental award.

For Kathak dance, the award has gone to Lachhoo Maharaj and for Bharat Natyam to Rukmini Devi Arundale.

For acting the award has gone to Chintaman Ganesh Kolhatkar and for production and direction to Jai Shankar Sundari.

Debaki Bose got an award for film direction and Gajanan [illegible]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

GANDHI—The Story Of His Life

CHAPTER IV

Life In England

By

Mrs. Gertrude Murray-Correa

WHEN the ship arrived in the English port of Southampton, Gandhiji put on a white flannel suit, thinking that this would be suitable for the month of September. When he landed, however, he found the weather was far from summery, while he turned out to be the only person wearing white in the whole of Southampton! Wherever he looked he could only see people in dark clothes. How angry he felt! Worse still, when he had gone to a hotel and taken a room, he was told that his luggage could not be sent to him until Monday. And it was a Saturday! Poor Gandhiji! Two whole days more to spend dressed in that same white suit!

He felt terrible homesick, too, and cried when he thought how far away his family was. Everything about him looked so strange and foreign. There was not a single friend to whom he could say how lonely he was.

He did not like the food either. It was so different to anything that he had ever eaten. So he ate almost nothing and was hungry as well as sad.

In spite of his dreadful loneliness, he did not once think of writing to his brother and asking to be allowed to return home, as many another boy would have done He knew that he must not disappoint his kind brother who had made great sacrifices in order to get together the money for this journey to England. He had been sent here to study law and he would not go back till those studies were completed

After getting his luggage, Gandhiji went on to London, where he was to study. There he found lodgings in the house of a widow who lived with her two daughters. He lost no time in telling her that he could not eat meat and was pleased when she agreed to give him vegetarian dishes only. But when the food was placed before him he could not eat it. The lady certainly cooked vegetables in a funny way —or at least Gandhiji thought so.

He was much too shy to tell her this, however, so he just ate as little as possible, and got hungrier and hungrier as the days went by. Every day he would wander about the streets, looking for a vegetarian restaurant, but in vain. Just when he was getting quite desperate, he found what he wanted. The food sold there was good indeed, and at last he was able to satisfy his hunger completely.

Instead of giving his time entirely to his studies, Gandhiji tried hard at first to become a perfect English gentleman.' Like so many young men of his age, he was attracted by what was new and foreign, without considering whether it was suited to him or not.

He took notice of fashionable people and tried to copy them in every way. He wasted a lot of money on buying smart English clothes, a tall silk hat and so on. He spent ten minutes every morning in brushing and arranging his hair. He started taking lessons in ball-room dancing, in p'aying the violin and in elocution. What a change from the shy boy on the ship who would not even talk to the other passengers! But these new ideas of Gandhiji were not to last long.

After three months he suddenly understood how silly it was to waste his good brother's money on learning dancing and such things. They would not make him a good lawyer, and he had come to study, so that when he returned home he might earn a lot of money and help his family. Now there is another thing in Gandhiji that we must notice carefully, and it is this: as soon as he found out that he was doing a wrong or silly thing, he at once stopped doing it and tried to find out what was the right thing to do. So, now, as soon as he saw that he was wasting both time and money on his dancing and music lessons, he stopped. After this he gave all his time to serious study.

Having seen that it was his duty to *save* his elder brother's money, instead of wasting it, Gandhiji now tried to spend as little as possible to make up for what he had already squandered on the dancing lessons and smart foreign clothes.

He began to keep a careful account of every copper coin, writing down the amount spent on every bus fare and postage stamp. When he grew older he advised all young people to do this.

Next he decided to walk as much as possible, finding it good for his health. In this way he also saved a lot of money, by not taking the bus. This habit of daily walking he kept up all his life. When he was quite an old man he would walk up and down the verandah during heavy monsoon rain, so as not to miss the benefit of this daily exercise.

All this saving of money made Gandhiji feel that he was living in a very sensible way, until he got to know some other Indian students living in London. Several of these young men were very poor indeed and they lived so simply that it made Gandhiji's way of life seem still very rich. Many of them even cooked their own food in their rooms.

Feeling that he could certainly do what these boys managed to do and so save still more money, Gandhiji left his comfortable boarding house and went to live in a very cheap room. There he bought a small cooking stove and began to prepare his meals himself. As he did not want to lose too much time over this work, he ate very simple things only, such as porridge and cocoa. Meanwhile he studied hard and made good progress.

Just about this time there was a wonderful exhibition in Paris. Gandhiji thought it would be a good idea to visit it and see the lovely and famous city of Paris at the same time.

Paris is not very far from London, as you know, so the trip did not cost much.

Being by now a very sensible young man indeed, Gandhiji began by buying a good map of Paris and a guide-book of the exhibition By studying these carefully he was able to see all the important places and things easily, without having to spend money on guides as tourists generally have to do.

The thing that he liked best in Paris was to visit all the lovely old churches. He liked to walk in them and watch the people praying. He would make a comparison in his mind between the noise and bustle of the streets outside and the holy peace and quiet in the churches.

Copyright · Reproduced by courtesy of Longmans Ltd.

(*To be continued*)

Articles Worth Reading In "Africa South"

THIS quarterly is improving with each issue. The first issue, reviewed in these columns last September, displayed much good intention of grappling with our social and political problems. But it was undeniably heavy going.

In the January-March issue a witty and pungent "Durban Diary" by John Didcott and a couple of short stories helped to balance Julius Lewin's essay on the Afrikaners, George Clay's portrait of Senator Jan de Klerk, C. W. M. Gell's serious study of Colour and the Churches, and Ezekiel Mphahlele's revelations about the Evaton bus boycott.

The April-June issue, now in the bookshops, has achieved the most readable balance yet. There are well written articles on the Johannesburg treason trial and bus boycott by Gordon Saunderson, the latent and sometimes not unconcealed anti-Semitism of the Nationalist Party by Senator Rubin, on Natal's irrational anti-Indian hostility by Maurrice Webb on African "temporary sojourners" by Phyllis Ntantala, on the eviction of Africans from the Western Cape by Len Lee-Warden M P., on Kenya today by Basil Davidson.

There is also a short story by John Tann and a poem by Alan Paton. Better still, what has been conspicuously lacking hitherto, there is satire—both in the review of a 1975 book by a mythical van der Merwe and in the long excerpt from a poem by Anthony Delius. This last is brilliantly perceptive, ironical, yet unmalicious analysis of "the South African way of life."

Looking back on the first three issues there is one obvious omission—the Federation. Perhaps someone can be found to write a "Federation Diary" for some future issue.

—C. G.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

JUST ARRIVED

The Famous Rama Flute Harmoniums

Best Made in India for Quawalie Bhajanic Singer and Bands

NOW ON FOR SALE

Popular size sweet tone, very attractive, complete with case	18	10	0
Standard size Base and Male, very attractive, complete with case	28	10	0
Portable Travelling Style Baja Good for Out-door Party	25	10	0
Coupler Style Loud and Sweet Sound Mohaniton	38	10	0
Leg Press full size complete with extra Swar Bands	48	10	0
Clarinet B/L, just right instrument Indian Bands	18	10	0
Dhil Rubba "The Leader Musical Instruments"	8	10	0
Thubla & Doogi Set to keep in without Thal music sets	8	10	0
Dholak finest of all instruments of Thal (full size)	8	10	0
Tambrone (Kanjari) full size with Ginglee Bells	1	5	0

Mouth Organs of all kinds 4/6, 6/-, 7/-, 9/6, & 11/6 each.
Flute Straight & Side Blowing 2/6, 4/6, 5/6, 17/6, 25/- each

LATEST RECORDS—Try Us First. We carry largest variety stock. We repair also all kinds of musical instruments. For terms apply:

Sole Distributors for Union of South Africa:

D. ROOPANAND BROS.
(Established 1932)
Music Saloon and Booksellers.
85 Victoria Street, Durban.
Phone 20707. — P. O. Box 2524.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES
Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR
Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS!
Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

London Letter

(From Our Own Correspondent)

* * *

KENYA ELECTIONS

POLLING ended on March 11 in 3 of the 8 constituencies in Kenya's first African elections. There were no incidents in Nairobi. Before polling began ballot boxes were displayed to the crowd to prove that they were empty. The colony has put up 37 African candidates in 8 constituencies. Each has chosen an election symbol—pictures ranging from an aeroplane, clock and key to more familiar game animals. Strict precautions are being taken by officials against a power failure during the counting of the votes. The first result to be announced showed a decisive victory by Mr. Tom Mboya, general secretary of the Kenya Federation of Labour, over the sitting member, Mr. M. Gikonyo. Mr. Mboya received 2,138 votes, compared with 1,746 for Mr. C. M. G. Arwinge-Kodhek (a barrister), 238 for Mr. Gikonyo, and 133 for Mr. J. M. Kasyoka.

Moderation is the ruling passion of Mr. Michael Blundell, the Kenya Minister of Agriculture, who is spending a fortnight in London on official business. He uses the simile of a canoe trip to illustrate the problem of constitutional progress in a multi-racial society. In post-war Africa, he says, the black man wants to paddle his own canoe even if it means overturning the rapids and losing everything. He would rather do this than be a passenger, with the white man doing the paddling. Mr. Blundell's solution is that neither the white man nor black man should be mere passengers in the canoe. Each should do his share of paddling, in which case the rapids (which are now not far away) will be safely navigated. To come down to practical politics the Minister thinks it too soon yet to adopt the principle of one man one vote. But he is no friend of apartheid or any other form of racialism. He thinks that the Kenya constitution will have to be modified to provide a wider system of representation. In the meantime he is keeping a keen eye on the current "black" election in which the African Kenyans are voting for the first time; he will fly back in time to be there when the results are announced. He reckons that moderates rather than extremists will capture the eight seats at stake, and that they will take a co-operative attitude in the new Legislature.

University Apartheid Bill

The following is an editorial from the "Manchester Guardian":

The South African Government has introduced its University for non-Whites Bill...and the leader of the Opposition took the very unusual step of moving its rejection on first hearing. No clearer or more forceful indication could be given of the gravity with which this measure is regarded by all those who have not swallowed whole the Nationalist doctrine of apartheid...It should be recognised that from the Nationalist point of view this is a constructive bill, honestly intended to further the cause of non-European education, and nit harshly curtailing the avenues to learning which now exist until others are open. Nevertheless the objections to the bill are numerous and weighty. Witwatersrand and Capetown Universities laid their emphasis on the principle of academic freedom. They declare "that legislative enforcement of academic segregation on racial grounds is an unwarranted interference in university autonomy and academic freedom." But they have practical objections too. They believe that a policy of non-segregation provides the "conditions under which the pursuit of truth may best be furthered" and that their practice has in fact "promoted inter-racial harmony and understanding." They reject the claim that separate but equal facilities can be provided in practice. To the arguments of principle the Nationalists will be deaf; to them racial segregation overrides all other principles. But the Minister evidently believes that he can give the non-Europeans something as good as they will loose when the "limitations" on entry to the open universities come to mean total exclusion. The Government has not so acted as to encourage this belief. In 1953 it appointed a distinguished commission (the Holloway Commission) to report on the financial implications of providing separate facilities. The commissioners reported that such facilities would in practice "mean a material regression in regard to the university training on non-Europeans." If the Government's plan is to put all the new colleges under the umbrella of the University of South Africa (as with the University of Natal Medical School recently) the Holloway Commission's fears will be fully justified.

S.A. Defence Fund

The latest scheme devised by Christian Action seems to be an admirable combination of idealism with commonsense and ingenuity. The object is to raise money for the South African Legal Defence Fund. The executive has hit upon a new method of raising funds and has been in touch with two of London's most celebrated jazz band leaders. Christian Action has already raised £8,700 to help meet legal fees in South Africa. The projected jazz concert will probably be a midnight matinee and the executive hopes for an audience of about 3,5000 devotees of jazz. Negotiations have been started to persuade a famous American expert to come to London for the occasion. A spokesman for Christian Action said that this would not be the first time that his organisation had used music in the interests of reconciliation. In 1948 Christian Action organised the first post-war visit to Britain of the Berlin Philarmonic Orchestra.

Six sitting members of the Kenya Legislative Council have failed to retain their seats in the first elections in which Africans have been allowed to vote. Two others were successful. One of the results shows that Eliud Mathu, leader of the African unofficial members in the council, lost his seat in the Central Province to Bernard Mate by nearly 10,000 votes.

F. S. M.

A Countryman's Diary

"By PARDESI"

AFRICANS are innately a happy people. They do not seem to have succumbed to all the foolish frustrations and complexes of the present age. They have a wonderful approach to life—stoical to a degree, willing to help others. Life to them is essentially a wonderful adventure in experience, and they try to crowd every minute of it with infectious laughter and gaiety.

Living out here in Phoenix these few years away from the "madding crowd", has been for me a very pleasant experience. I meet Africans daily—teachers, businessmen and sons of the soil—and I have found them all to be charmingly modest; ready to invite you to their simple homes, keen to exchange confidences without manifesting any racial exclusiveness.

The other day I took a bus to Avoca. The bus carried mostly African women passengers from the farms. An Indian woman with her child in her arms boarded the bus. She tried to edge her way through the basket-laden passage to get at the empty seats in the rear. Progress was difficult. I was at the back and couldn't render any assistance.

One African woman suddenly had a brainwave. She relieved the Indian woman of her child, and hoisted the "piccanin" over her head to the passenger behind her. The child soon passed over many heads (this was done to the tune of an African ditty!), and mother and child were soon happily seated at the back.

A minor incident, yes, but one pregnant with so much goodwill. Makes you believe with Tennyson that there is

"One God, one law, one element,
And one far-off divine event,
To which the whole creation moves.

Music Makers

Thank God, the black man can still make music in this country without having a policeman breathing down his neck. The Muses have been kind to the black man in this regard and so springing from the slums of Sophiatown, Cato Manor and District Six, we get the real music-makers of this part of the Dark Continent.

African Jazz and Variety which ran to full houses at the City Hall last week must have jolted a lot of white citizens out of their complacency. For here was a galaxy of talent comparable to some of the best in America and Britain.

While white folks fuss and quibble over apartheid, the black man is surreptitiously stealing a march over them in the fine arts...

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

If Not Why Not Try These Books For Your Future Success

Practical Acrobats Fully Illustrated	5	3
Art Of Jit Jitsu Self Defence Illustrated	5	3
Boxing at Success Fully Illustrated	10	6
Amatuer Boxing Fully Illustrated	8	0
Nature Cure In A Nutshell	1	9
New And Exciting Cookery Book	5	3
The Upnishads by Nikilanda	22	6
The Song Of The Soul Bhagwat Gita	8	3
Teach Yourself Hindi In English	8	0
How To Read Your Hands Fully Illustrated	11	0
The Best Film Magazine Of India F/Illust.	2	9
Illustrated Weekly Of India	2	3
25 Gujrati Song Books Only	8	6

All Goods Supplied Will Cost 2s. C.O.D. Charges

BHARAT

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street, Phone: 26070.

DURBAN.

FOR...

RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabai whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undismayed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially a lover of peace...As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha: The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master,—Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,

91 BHULABHAI DESAI ROAD, BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants & Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Restrictions On Pakistanis Entering India

IN January this year, the Indian Government promulgated an ordinance to control the entry of Pakistani and South African nationals into India. These two countries were thereby placed on a footing different from other Commonwealth nations. The ordinance has now been replaced by an Act of Parliament.

A section of the foreign press has publicised this legislation in a manner not very complimentaty to India. It has ignored such facts, for example, as that long before India took this action Indian nationals were subject to similar restrictions in these two territories.

An Indian is not free to enter South Africa on the same basis as nationals of other Commonwealth countries. As regards Pakistan, it has exercised similar powers of restricting the entry of Indian nationals since 1952.

Why did India feel compelled to legislate on this subject now? For an answer to that question one must understand the background of the present situation between India and Pakistan.

After partition there were no restrictions imposed upon travel between India and Pakistan. As a result of this freedom of movement, increasingly large numbers of Muslims who had left India began returning. In course of time this movement assumed such proportions that it began seriously undermining the rehabilitation schemes in respect of millions of non-Muslim refugees from Pakistan. In order to regulate this movement of the Muslims returning to India, the Government of India at first endeavoured to pessuade the Government of Pakistan to come to some agreement whereby the one way traffic of refugees could be controlled. The Government of Pakistan did not respond. India was then compelled to introduce a permit system in July 1948.

A very large number of Pakistani nationals who should not have been allowed to stay in India are still in the country. The only method by which they could be sent back to Pakistan was with the consent of the person concerned and of the Government of Pakistan.

The statistics of Muslims migrating to India from Pakistan are very revealing. To give an example in the financial year April 1955 to March 1956, the number of migrants from Eastern Pakistan to India totalled 1,678,185. Of this number, 508,332—almost a third—were Muslim migrants from Pakistan. Many foreign observers and journalists have commented on the continuing migration of Muslims and non-Muslims from Pakistan to India. In an article dated September 13, 1956, Mrs. Taya Zinkin, correspondent of the "Manchester Guardian" in India, wrote:

"The same tenderness towards Moslems was revealed in the sympathetic hearing given a few days ago by Mr. Nehru to a deputation of Bombay Moslems who wanted nothing less than that 25,000 Moslems who had been in Pakistan for years should be allowed to come back to India on the plea that Pakistan is an unsatisfactory country in which to live and that they were really loyal Indians all the time. Already 40,000 Moslems have come back to Indian Jammu from Pakistan's Azad Kashmir, and many of the Moos of Rajasthan have come back because they find condition in Pakistan less attractive than in India

"Perhaps the clearest case of India's partiality to Moslems, however, is a court case. Pakistan Moslems quite often come to India with temporary visitors' visas and then forget to go home. If the police catch them they are within their rights in deporting them.

"Recently four such Moslems were caught by the police and they have petitioned the High Court for a writ restraining the State government from deporting them.

"The Indian citizenship laws are so lax and all embracing that the High Court may hold that they are in fact Indian citizens, as has been done in various similar cases This desire always to show unimpeachable fairness to Moslems continues in India in spite of persistent report that in Pakistan, where Moslems are in the majority, no such tender solicitude is shown to Hindus."

The Government of India can no longer ignore the legal lacuna which leaves it powerless to deal with cases in which entry of an undesirable person has to be checked In particular, it cannot fail to take into account the serious security problem arising from the presence in India of a considerable number of undesirable Pakistani nationals who had managed to overstay in India long after the expiry of the authorised period. The Government of India had also to take into account the fact that within Pakistan itself warlike propaganda against India had assured vast proportions and that it was not restricted merely to newspapers but was being encouraged by political parties and leaders both inside and outside the Government.

The legislation now enacted is based on the above considerations.—ISI.

Ghana Made Partnership Concept Less Attractive

THE attainment of independence by Ghana would necessitate a speeding up of the progress of "partnersh" in the Central African Federation to meet African demands, Mr. William Clark, former public relations adviser to Sir Anthony Eden, said in London.

Speaking on a B.B.C. programme "South of the Sahara," Mr. Clark declared: "The difficulty will be to persuade the European electorate of the necessity for this speed.

"There is always the danger that they will decide that it is simpler to follow the South African course and simply make sure of White domination for a generation, after the deluge.

Ghana's independence had made Africans in the Federation "very contemptuous of the present state of partnership, and very cynical indeed about the intentions of their White government.

"To them the progress, which was too rapid for some European, did not seem to be progress at all."

Mr. Clark said he could envisage no other African leaders emerging than "agitators," who "put into words and political action what is suspected so many of their followers silently feel."

"Not Hyporisy"

But, he added, it would be unfair to dismiss all talk of partnership between the two races as hypocrisy. He had been struck by the fact that nearly all the Europeans in the Federation felt very strongly that they must not imitate South Africa and that White domination was impossible as a theory.

A second necessity after speeding up progress towards greater partnership was "to ensure that tension between the two races, which I found considerable, is reduced by channelling it into politics."

Africans should be taught to use political methods of voting and debating instead of boycotts and demonstrations, Mr. Clark suggested.

"That way, eventually, it may be possible to produce a mixed society which satisfies both Europeans and Africans, gives them both the status they want and the feeling that they are masters of their own destinies," he said.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

REPORTERS INTERVIEW ASTROLOGER

Pharos, the famous astrologer, in a recent press interview surprised reporters when he produced for inspection bundles of testimonials from grateful clients. After receiving a personal Horoscope and Graphological reading a reporter wrote "The latter was exceedingly accurate I thought".

Whether you believe in astrology or not send now and find out for yourself the real practical value of a Horoscope computed by an acknowledged expert. It will help you daily throughout the year, and solve problems as they arise.

UNSOLICITED TESTIMONIALS RECENTLY RECEIVED

"Your reading was extraordinary correct to the very detail. It was really phenomenal.... I am a lecturer at the Hospital." V S

"I have found your last Horoscope quite true and won £3,000". D N N

"Gave me peace and happiness I have never experienced before" J M

"Everything you told me has come true" G M

"How uncannily right you were—" R W H

"How any person can be so accurate in forecasting a persons future amazes me" B C

"I thought you were wrong—but events proved you to be right". W R O

Send only 10/- and your birthday, colour of eyes, and sex, for a full handwritten Horoscope, — given free with each order the World's mightiest talisman (your luck can change), and reprinted press report.

To PHAROS,
74 Club Arcade, Smith Street, Durban
Please send me my Horoscope and secret free talisman.
I enclose 10/-. Crossed Postal Notes and cheques add 6d.

Name ....
Address ....
....
Province .... 10.

for shine

Sunshine comes right into your home when you use Sunbeam. It's tinned sunshine—giving your floors, stoeps and furniture the most wonderful, dazzling shine quickly and economically. White, light, dark for floors and furniture. Red, black, green for stoeps

Shines...and shines...and shines

9691 3

ESSAY COMPETITION

SPONSORED BY "INDIAN OPINION"

SUBJECT:—"The Quality In Mahatma Gandhi That Impressed Me Most"

This competition is open to all races. Contestants must be under 25 years of age.

PURPOSE : To encourage young South Africans to study the life of the great Mahatma Gandhi and thereby to drink from the fountain of wisdom of one of the greatest leaders the world has ever known.

LENGTH : Essays are not to exceed 1,000 words.

PRIZE : First Prize £5
Second Prize .... £2 10s.
Third Prize.................. £1

10 consolation prizes of 5s. each will also be given.

The judges' decision will be final and no correspondence will be entered into on the merits or demerits of any essay entered. No essays will be returned. An entry fee of 1s. should be posted with each essay entered.

All entries to be sent to:

THE GANDHI COMPETITION, "Indian Opinion," Private Bag, Durban.

CLOSING DATES : All essays must reach this office by June 1st, 1957. Essays arriving after that date will not be accepted: The winning essay will be published in "Indian Opinion."

IMPORTANT : Please fill in the entry form below and post it with your entry fee before April 15. The closing date for the essay is June 1.

Results will be published In this Journal.

NAME (block letters) .... *RACE* ....
PROFESSION.......... *AGE* ....
ADDRESS (block letters) ....
....

Entry Fee : 1s. In stamps.

Books For Sale

My Dear Child—Gandhiji	2	3
My Religion—Gandhiji	4	8
Gathered At Bapu's Feet	1	6
Truth Is God	4	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manubehn	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.1)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
My Experiment With Truth—Gandhiji	15	[illegible]

Obtainable From:

"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Liberal Party Attacks Verwoerd Bill

"THE amendments to the Native Law Amendment Bill announced by the Minister of Native Affairs mark a retreat from the great powers with which he had intended arming himself uder the original Bill," says a statement issued by the Liberal Party of South Africa. "But we could make no greater mistake than to fail to appreciate and resist the very real powers which Dr. Verwoerd has retained, in our relief at the concessions which have been won.

"The Liberal Party takes the strongest exception to the following features of this Bill:

(1) Once the Minister and any local authority have agreed that an African may not attend a particular Church in an urban area it will be the African who attends such a Church, not the authority in charge of the Church, who will be guilty of of an offence. By this device the Minister seeks to shift the burden of maintaining religious freedom on to the people least able to resist him.

(2) Schools, hospitals, clubs and other institutions admitting Africans will be dependent on Ministerial approval for their continued existence. If the Minister considers that they are being conducted "in a manner prejudicial to the public interest" he will be able to refuse them permission to continue. In view of the Government's known views on what constitutes "public interest" the Liberal Party believes this section of the Bill to threaten all multi-racial institutions with extinction.

(3) Under Clause 29 (f), the Minister retains the right to prohibit meetings, assemblies and gatherings (including social gatherings) attended by Africans in urban areas and to prohibit individuals from organising such gatherings. The Minister must advise the local authority of his intention to exercise these powers but does not appear to be in any way bound by its views. The Liberal Party regards the powers vested in the Minister as a definite and a direct threat to the right of free association through public and private meetings and to the right of the individual to associate with whom he pleases.

"Despite the concessions made in this Bill, and the safeguards which have been introduced, it arms the Minister with the power to make inter-racial activity of any sort virtually impossible if he so wishes. That he may not use it immediately does not make the existence of this power any less dangerous. The Liberal Party regards the right of free association as a basic freedom not to be controlled by any Minister."

Welsh Children's Annual Goodwill Message

"ONCE again, we, the boys and girls of Wales, send to you, the youth of the world, our warmest greetings."

Thus, on May 18, the children of Wales will broadcast their annual message of goodwill to children all over the world.

The message, broadcast each year since 1922, was launched by the Reverend Gwilym Davies, who died in January 1955. His work is now carried on by the Welsh National Council of the United Nations Association, and the Welsh League of Youth.

Goodwill Day, May 18, marks the anniversary of the opening of the First International Peace Conference at The Hague, in 1899. Each year, children in all continents respond to the message by sending cables, letters and postcards to Wales, and by broadcasting programmes to children in other countries.

"We are growing up in a troubled world," runs this year's message. "Amid so much suffering and strife, we often wonder what the future holds for us. Nevertheless, we firmly believe that if we, the youth of all nations, dedicate ourselves to the cause of righteousness and peace, the forces of evil will be overcome."—(UNESCO.)

Africans Might Wreck Lyttelton Plan For Kenya

Nairobi.

IN a polich statement issued here seven of the eight newly elected African members of the Kenya Legislative Council said that they would take no part in Kenya's multi-racial Government.

They declared the Lyttelton plan, on which the constitution is based, to be "null and void."

Only Mr. Laurence Kaunda (South Nyanza) did not sign the statement. The other members explained that he was unable to attend, but that they understood he shared the views expressed.

The members declared their intention to direct all their efforts to securing constitutional reforms to give everyone effective and real representation.

"We shall fight to build a Government and society in which all enjoy equal rights and opportunities and no one enjoys privileges or a privileged position," they said.

Mr. Tom Mboya (member for Nairobi and general secretary of the Kenya Federation of Labour) said afterwards that behind the move to "wreck" the Lyttelton plan was the demand for increased African representation. Concrete proposals would be made when the Legislative Council assembled.

In the statement, members declare that none of them will accept a ministerial post or a position as parliamentary under-secretary.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. 'Phone 33-1654.

H. S. Ebrahim Trust

The Trustees of the above Trust have announced the five candidates for the current academic year course of the M.B., B. Ch., tenable at the Witwatersrand Medical School. They are:—Mr. I. E. Haffejee. 5th year student; Mr. A. K. Mahomed, 5th year student; Mr. S. R. Kalideen, 2nd year student; Mr. R. Ramjas, 1st year student; Mr. Aziz E. Rhemtulla, 1st year student.

The Trust has also granted a loan to Mr. H. M. Mogadime, a final year student at the Wentworth Medical School.

The Trustees wish to bring to the notice of the public that the Trust will be granting six scholarships for the academic year of 1958. The five scholarships awarded this year will automatically be renewed, provided satisfactory progress is made during the year. The sixth scholarship will be open to other candidates, whose applications should reach the Trust not later the 30th October, 1957.

Two Asoka Pillars Discovered

Two memorial pillars, believed to have been erected by Emperor Asoka have been found in Nepal near Lumbini, the birth place of the Buddha.

The finds, buried in ruins and also broken, were recently examined by specialists and it has been determined that these are two of the 16 pillars Asoka set up at various places over 2,000 years ago.

Ambitious young men can quickly earn high salaries in accounting; cost accounting; banking; secretaryship. Forty-seven years of successful educational service. Success starts immediately you send for the free book "The Direct Way to Success," and have your career planned by The School of Accountancy, P.O. Box 4592 (Z), Johannesburg.

MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol. I

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life-story from the year 1944 up to the completion of his Bihar Mission. The author, the authoritative chronicler and interpreter of Gandhiji's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhiji's ideals of Love and truth, Fearlessness and Fellow-feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair all around and brought life and cheer to the Nation ane perceived higher and higher trvths himself.

With 44 pages of photographs. Price 32/-

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476. Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM." 47453.

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1984-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at Phoenix, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ત્યાગ અને સમર્પણ ભાવથી જ સાધકનું જીવન બને છે. બીજાઓની સેવા અને સુખ માટે જ તેનું જીવન છે, તે પોતાનું અસ્તિત્વ જ ભૂલી જાય છે, તો પછી તેનામાં અહંકાર અને અભિમાનનું અસ્તિત્વ શી રીતે ટકે?
—શીવાનંદજી.

ઈન્ડિયન
ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

આજે આપણા જીવનમાં ઉત્સાહ ક્યાં છે? આપણે મરવાને વાંકે જીવીએ છીએ, ઉત્સાહનો બધે દુકાળ છે. આપણું જીવવું કંટાળાભર્યું કળાહીન થઈ ગયું છે. પણ બધી ક્રીયા ઇશ્વર સાથે જોડી દો અને એ ઇશ્વરી કાર્ય છે એવો ભાવ કેળવો.
—શ્રી. વિનોબાજી.

પુસ્તક ૫૫ મું—અંક ૧૨ | તા. ૨૯ માર્ચ, ૧૯૫૭. | છુટક નકલ પે. ૬

આફ્રીકામાં ઉદ્ભવેલો ઈલાજ

(લેખક: આચાર્ય કાકાસાહેબ કાલેલકર)

મહાત્મા ગાંધીજીને અહીંસક સત્યાગ્રહની કલ્પના આફ્રિકાની ભૂમિ ઉપર જ ઉદ્ભવી હતી. તેમને આત્મશકિતની પ્રતિતી તથા સમજ દક્ષિણ આફ્રીકામાં જ થયેલી અને એ દુરની ભૂમિ પર જઈ વસેલા તેમના હીંદી ભાઇઓના ગુંચવાયેલા સવાલના નિરાકરણ માટે તેમની મદદથી સત્યાગ્રહના સિદ્ધાંતની અજમાયેશ તેમણે પ્રથમ દક્ષિણ આફ્રીકામાં જ કરી હતી. એ ભુમિના આફ્રિકન બાળકોએ આ અદ્ભુત લડતને વિસ્મયતા પુર્વક પોતાની નજરે જોઇ હતી. તે વખતે તેનો ઉપયોગ કરવાનું તેમના માટે ઘણું વહેલું હતું. સત્યાગ્રહનો જન્મ આફ્રિકામાં થયેલો એ વિષે કશો શક નથી પરંતુ તેનો ઉપયોગ તેઓના દેશમાં હીંદીઓના લાભ માટે જ થયો હતો. ગમે તેમ પણ તેનો પ્રયોગ ભારતમાં નહી થતાં આફ્રિકામાં થયો એ કંઇ અમસ્તુ ન ગણાય ઇશ્વરી હેતુ કવચિત ગહન પણ રહે છે.

> શ્રી કાકા સાહેબને શ્રી અરૂણ ગાંધીએ આફ્રિકાની પ્રજા માટે કાંઇક સંદેશો આપવાની વિનતી કરી હતી તેના જવાબમાં તેઓએ આ મનનીય લેખ મોકલ્યો છે જેને માટે અમે તેમના ઘણા આભારી છીએ.—તંત્રી.

ઇસ્ટ આફ્રીકાના આફ્રિકન નેતાઓએ યુરોપના ઇતિહાસનો અભ્યાસ કર્યો અને રાજકર્તાઓ પ્રત્યે ચળવળ પ્રવૃતિ પશ્ચિમની પદ્ધતિ મુજબ અસમાનતા સામે અજમાવી જેમાં તેઓ નિષ્ફળ ગયા. અને ઘના (ગોલ્ડ કોસ્ટ) ના નેતાઓએ ભારતની લડતનું કાળજીપુર્વક નીરિક્ષણ કરવા સાથે યુરોપીયન અને અમેરીકન ઇતિહાસનો અભ્યાસ કર્યો. યુગાન્ડાને કેટલેક અંશે ફતેહ મળી છે, જ્યારે કેનીયા નિષ્ફળ ગયું છે. ઇસ્ટ આફ્રિકા દેખીતી પ્રગતિ નથી કરી શક્યું પણ ગોલ્ડ કોસ્ટે તેની આઝાદી મેળવી લીધી છે.

આફ્રીકા દેશમાં જન્મેલો ઇલાજ 'સત્યાગ્રહ'ની અદ્ભુત શક્તિનો ખ્યાલ હવે નિગ્રોની સમજ શક્તિમાં આવી ગયો છે.

અમેરીકાના નીગ્રોએ મોન્ટગોમરીમાં ગોરા લોકોના જાતિભેદ વિરૂદ્ધ સત્યાગ્રહનો પ્રયોગ કર્યો છે એની સફળતાના સન્માર્ગમાં તે સમયની ધગશ તેમનામાં હતી.

જગતમાં દરેક જાતિની વાસ્તવિક સમાનતાને પરખવાનો સમય હવે આવી ગયેલો છે. સમાનતાનો સ્વીકાર એ તો માત્ર શરૂઆત જ છે. સઘળા માનવ માત્રમાં ધરમુળથી અભેદતા લાવી એ એનું અંતિમ ધ્યેય છે.

જોહાનીસબર્ગના આફ્રિકન લોકોની અંદર હવે સત્યાગ્રહના મુળના ફણગા ફુટવા માંડયા છે. હજારો લોકો નવ માઇલ ચાલીને તેના કામપર જાય છે અને પાછા તેમના આપત્તિથી વસાયેલા ઝુંપડામાં નવ માઇલ ચાલીને જાય છે. આ લાંબી મજલથી સમયસર કામ પર પહોંચવા માટે તેમને દરરોજ મળસ્કે ત્રણ વાગ્યે ઉઠવું પડે છે.

આ ગરીબ મજુરોની શાંતશક્તિની અને નૈતિક લડતની ત્યાંની સરકાર અગર ગોરા માણસોની કોર્પોરેશન કદર નથી કરી શકી. તેઓએ આ પરિસ્થિતિનો અર્થ સ્વાર્થી લડત તરીકે કર્યો છે. એ આખા મહિના સુધી કશી પણ રાહત વિના આવો સત્યાગ્રહ ચાલુ રાખવો એ રમતની વાત નથી.

જ્યારે તેમના ગોરા શેઠીયાઓમાં થોડીપણ વિવેક બુદ્ધિ ઉપજશે, ત્યારે આ સત્યાગ્રહીઓ ફત્તેહ મેળવી શકશે.
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૪૨)

પોલું જનતંત્ર

(શ્રી. વિનોબાજી)

પં. નહેરૂ અને શ્રી આઇઝનહોવરની જે વાતચીતો થઇ, તેનાથી કદાચ થોડા દિવસ માટે દુનીયાને થોડી શાંતી મળે, પરંતુ આજે દુનીયા ભરમાં જે પાંચ દશ જણ છે, અને જો તેમની અક્કલ ઠેકાણે રહે તો આપણે બધા સુરક્ષીત છીએ, પણ જો તેમનો સ્ક્રુ થોડો ઢીલો થયો તો બધો મામલો ખલાસ થયો જાણજો. સમસ્ત દુનીયાને તેઓ આમ ચાંપી શકે છે. આ વાત દુનીયા માટે હું ખરાબ સમજુ છું કે મુઠ્ઠી ભર લોકોના હાથમાં દુનીયાનું ભલું યા બુરૂં કરવાની તાકાત રહે. આથી આજે જે ડેમોક્રેસીનું રૂપ છે તે રૂપે ડેમોક્રેસી દુનીયામાંથી હિંસાનો નાશ નહી કરી શકે એમ મને લાગે છે. આજે ૫૧ મતોથી નિર્ણય લેવાય છે. અને તેમનું ૪૯ લોકો પર રાજ્ય ચાલે છે. હવે આપણે એમ નથી કહી શકતા કે ૫૧ લોકો તરફ સત્ય અને ૪૯ લોકો તરફ હમેશાં અસત્ય હોય છે. આથી બહુમતી પાસે હમેશાં સત્ય હોય છે એમ નથી. સત્ય હોઇ પણ શકે છે અને નથી પણ હોઇ શકતું. ૫૧ લોકો પાસે બુદ્ધી પણ વધારે હોય છે અને ૪૯ પાસે અક્કલ નથી હોતી એમ પણ નથી કહી શકાતું. તેમજ જો ૫૧ લોકો સાથે ૪૯ લોકોની કુસ્તી રાખી હોય તો ૫૧ લોકો જીતશે અને ૪૯ લોકો હારશે એમ પણ ન કહી શકાય.

હું પુછું છું કે પેલા ૪૯ કરતાં ૫૧ લોકો પાસે શું વિશેષ છે કે, જેઓ ૪૯ પર રાજ્ય કરી શકે છે? ૫૧ની સંખ્યામાં ૪૯ની સંખ્યા કરતાં કાંઇ વધુ તાકાત તો નથી જ. તો પછી રાજ્ય કેવી રીતે કરે છે? આજ કારણે તેઓ શસ્ત્ર સજ્જ થાય છે અને રાજ્ય ચલાવે છે. રાજ્યને ચલાવવા પુરાણુ કાળના રાજાઓ પાસે જે સત્તા હતી તેજ સત્તા આજે આ લોકો પાસે પણ છે. રાજાની મરજી પ્રજા પર કેવી રીતે લદાય? સૈન્યથી જ! ડેમોક્રેસીમાં બહુમતીની ઇચ્છા લઘુમતી પર સૈન્યના બળે જ લાદવામાં આવે છે. બન્નેમાં લશ્કરનું બળ
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૪૨)

કોંગ્રેસ અને બીજા પક્ષો વચ્ચે તફાવત

મુંબઇમાં ચોપાટી પર તા. ૮મી માર્ચે મળેલી એક જંગી માનવ મેદની સમક્ષ બોલતાં શ્રી વી. કે. કૃષ્ણ મેનને કોંગ્રેસના કાર્યોની સમીક્ષા કરતું પ્રવચન કરતાં પ્રારંભમાં એજ દિને પુના ખાતે અવસાન પામેલા મુંબઇના ભુતપુર્વ મુખ્ય પ્રધાન શ્રી બી. જી. ખેરની સેવાઓને અંજલી આપી હતી. તે પહેલાં મુંબઇ પ્રદેશ કોગ્રેસ સમિતિના પ્રમુખશ્રી એસ. કે. પાટીલે, શ્રી મેનનનું સ્વાગત કરતાં સ્વ. બી. જી. ખેરને અંજલી આપી હતી. આ મહાન નેતા સ્વ. શ્રી બી. જી. ખેરને અંજલી આપવા માટે આખી સભાએ ઉભા રહીને એક મીનીટનું મૌન પાળ્યું હતું.

શ્રી મેનને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ભારતમાંની કોંગ્રેસ પશ્ચિમના કોંગ્રેસ પણ રાજદ્વારી પક્ષથી જુદી જ કારણ કે તે હજી પણ શકિતશાળી રાષ્ટ્રીય ચળવળ છે. જેણે શાંતીમય માર્ગએ જગતની મહાન સત્તાને પોતાના પ્રદેશમાંથી હઠાવી છે. "કોંગ્રેસ રાજકીય, સામાજીક અને આર્થીક સ્વાતંત્ર્યના સફળ અમલ માટે મુક્ત રહી છે અને તેથી તેનું વહીવટી તંત્ર ચાલુ રહે એ જરૂરી છે. જ્યારે કોંગ્રેસ તેની ભૂત
(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૪૨)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૯ માચ, ૧૯૫૭.

વાસનારને વખાણવાની જરૂર નથી

દક્ષીણ આફ્રિકાના ઇંગ્લીશ છાપાઓ ડૉકટર વાસનારના વખાંણ કરતાં થાકતાં નથી કારણ કે, વાસનારે સ્ટ્રાયડમનો વિરોધ કર્યો છે. કોઇ પણ વ્યકિત એમ કહે કે ઈલાયદાપણું એ ખરાબ વસ્તુ છે તો તે વખાણ કરવા જેવીજ વ્યકતી હોવી જોઇએ. છતાં એમાં એ ધ્યાન રાખવાની ઘણી જરૂર છે કે, વખાણ કરવામાં આપણે આંધળા ન બની જઇએ. અને એમ ન માની લઇએ કે વાસનાર દક્ષિણ આફ્રિકાનો ઉદ્ધારક છે. અમારૂં માનવું છે કે વાસનાર એવા નથી જ.

આપણે એ જાણી લેવાની ઘણી જરૂર છે કે, ઘણા ભાગના ઇંગ્લીશ છાપાઓ વાસનારના વખાણ એટલા માટે કરે છે કે, તેઓ આફ્રિકાનરોમાં તડ પડે તે જોવા ઘણા ઇન્તેજાર છે. ઈંગ્લીશ છાપાઓ તેમજ આફ્રિકાનરો બન્ને પોતપોતામા સવાલો માટે પોકારો કરે છે. બન્નેમાંથી એક પણ પક્ષ દક્ષિણ આફ્રિકાનો જે ખાસ સવાલ છે એને તો કોઇ ધ્યાનમાં પણ નથી લેતું.

વાસનાર માટે સત્ય હકીગત અમારી સમજ મુજબ એ છે કે, તેઓ ડરી ગયા છે. પ્રથમ જયારે દશ હજાર સ્ત્રીઓનાં સરઘસ કે, જેમાં મોટા ભાગની આફ્રિકન સ્ત્રીઓ હતી તેમણે રાજધાનીમાં જઇ પ્રધાન સ્ટ્રાયડમને પોતાનો વિરોધ દર્શાવ્યો તે જોઈ વાસનાર ભયભીત બન્યા હોય એમ લાગે છે. ત્યાર બાદ એમણે એ પણ જોયું કે, વાહન ખાતાના પ્રધાને બસ બાયકોટરોને બાયકોટ તોડી પાડવાની ધમકી આપ્યા છતાં તેઓ તે તોડી પાડવાને શકતીમાન ન થયા અને પરિણામે તે સત્તાઓની બસો બંધ કરી દેવાઈ એ બનાવથી વાસનારને તેમજ તેના જેવા બીજાઓને આંચકો લાગ્યો હશેજ. તેઓનું એમ દ્રઢ માનવું હતું કે આફ્રિકાની રાષ્ટ્રીય ભાવનામાં કદી તડ નહીંજ પડે. પણ જયારે તેઓએ જોયું કે દેશના વડા પ્રધાન સ્ત્રીઓના વિરોધી હુમલાથી ભયભીત થયા અને વાહનખાતાના પ્રધાનની આફ્રિકનો સામેની ધમકી નિષ્ફળ નીવડી ત્યારે તેઓએ દક્ષિણ આફ્રિકાનું ભાવી આલેખાયેલું સામે જોયું.

હજી પણ તેઓ રંગભેદના દેવની આરાધના કરે છે, તેથી તેઓની આંખો રંગભેદનો નાશ કરવા માટે નથી ઉઘડી, પણ કાળાઓ—અથવા રંગવર્ણીઓ સામે એક બીજો ગોરો મોરચો સ્થાપવા પુરતીજ ઉઘડી છે. યુનીયનના સ્થાપન કાળથીજ ગોરાઓ હમેશાં રંગવર્ણીઓ સામે મોરચો ઉભો કરવા સંગઠીત થતા આવ્યા છે. ગોરા સંપમાં ધીમે ધીમે તડ પડી રહી છે એનું કારણ એ નથી કે ગોરાઓ ઈલાયદાપણાને અથવા આજની સત્તાની જોહુકમી માનતા નથી. પણ તેનું કારણ એ છે કે, ઈંગ્લીશ લોકો આફ્રિકાનરોના તાબા નીચે રહેવા નથી ઇચ્છતા. વાસનાર આ સત્ય હકીગતને અવગણી સ્ટ્રાયડમ સામે એક નવો ગોરો મોરચો ઉભો કરવા હાકલ કરે છે પણ અમને ભય છે કે, આનો પણ બીજાં બધાં સંગઠનની જેમ અંત આવશે.

આજે એ વખત આવી લાગ્યો છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓએ જાણી લેવું જરૂરી છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફકત ગોરી એકતાની જ જરૂર નથી. પણ સમસ્ત પ્રજાની એકતાની ઘણી જરૂર છે. પણ ગોરાઓ પોતાનું સંગઠન કરવા જેમ જેમ ફાંફાં મારતા જાય છે તેમ તેમ આફ્રિકનો પણ પોતાનું સંગઠન કરતા જાય છે, અને જયાં સુધી ગોરાંઓ આફ્રિકનોપર અન્યાય ગુજારતા રહેશે ત્યાં સુધી કોઇ દિવસ તેઓ વચ્ચે સંપ થવાની આશા ન જ હોઈ શકે.

વાસનાર પર અમને વિશ્વાસ ન બેસવાનું બીજું એક કારણ એ પણ છે કે એમનામાં હજુ સરકારની સત્તા અને સરકારની ઇચ્છા એજ સર્વસ્વ છે એવી ભાવના છે અને જયાં સુધી એ ભાવના તેમનામાં કાયમ રહેશે ત્યાં સુધી તેઓ આ દેશના સાચા સવાલો જોઈ નહીં શકે. આ દેશની મોટી વસ્તીને દક્ષિણ આફ્રિકા પ્રજાસત્તાક થાય કે ન થાય તેની આજે કશી પડી નથી પણ બધા સામે આજે જે એક સવાલ ઉભો છે તે રંગભેદનો છે. જયારે વાસનાર આવા વખતે પ્રજાસત્તાકના સવાલને મહત્વ આપી ખુબ જોર શોર મચાવી રહ્યા છે. આ પરથી જણાય છે કે તેઓને દક્ષિણ આફ્રિકાના મહત્વના જે સવાલો ઉકેલવાના છે તેની કશી જ માહીતી નથી. આજે પ્રજાસત્તાકનો સવાલ બહુ અગત્યનો કે મહત્વનો નથી. ઉપરાંત આવા વાતાવરણમાં રંગભેદનો સવાલનો ઉકેલ શોધવાથી એ સવાલ વધુ ગુંચવવા બરાબર થઈ પડશે.

યુનીયન જેકને પણ તરછોડવામાં આવ્યો છે. તેમ છતાં ઇંગ્લીશ લોકો મુંગા રહ્યા છે. અમને ભય છે કે, તેઓ પ્રજાસત્તાક થશે ત્યારે પણ આમજ ચુપ રહેશે. આવા વાતાવરણમાં પ્રજાસત્તાક માટે તરફડાટ મારવો એ ઘણું મુર્ખાઇ ભર્યું ગણાય.

વાસનાર પ્રજાસત્તાકની સ્થાપના માટે ઇંગ્લીશોને અરજ કરે છે એ જાણીને આપણને વહેમ જાય છે કે, જો ઇંગ્લીશ અને આફ્રિકાનરો ફરી એક થઇ જાય તો બધા સવાલનો નિવેડો આવી જાય. આ ઘણી ગેરડાહાપણ ભરી વાત છે કારણ કે, બસ બાયકોટ પરથી તેઓની આંખો ઉઘડવી જોઇએ, બીન-ગોરાંઓ અને ખાસ કરી આફ્રિકનોએ એ બતાવી દીધું છે કે તેઓ મુંગે મોઢે અન્યાય સહન નહીં કરે. આજ વસ્તુ પ્રજાસત્તાકને પણ લાગુ પડે છે. જે પ્રજાસત્તાક આફ્રિકાની મોટા ભાગની પ્રજાને અણ ગમતું હશે તેવું પ્રજાસત્તાક ફકત ઇંગ્લીશ અને આફ્રિકાનરોની સંમતીથી તેઓની ઉપર લાદવામાં આવશે તો તેવું પ્રજાસત્તાક રેતીપર રચાયલું ગણાશે. આ બહુમતી જયારે પોતાનો અવાજ સફળ કરવાની સત્તા ધરાવતી થશે તે દિવસે તે અણગમતા પ્રજાસત્તાકને કચડી નાંખશે. જે મુત્સદી સત્તાધીશો આવા બહોળા વિચારો ન ધરાવે તેવાઓની ફકત દક્ષિણ આફ્રિકામાં જ નામના થાય છે.

આ બધું જયારે વિચારીએ છીએ ત્યારે અમને જણાય છે કે, વિચાર શીલ દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકો વાસનારને દક્ષિણ આફ્રિકાના ઉદ્ધારક તરીકે નહીં પણ એક રાજનૈતિક પુરૂષ તરીકે જોય કે, જે ઘેટાના રૂપમાં છે અને બીજા ઘેટાંઓને કત્તલખાનામાં દોરવવા ઇચ્છે છે. અમારૂં માનવું છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ વાસનાર માને છે તેના કરતાં વધુ ડહાપણવાળા છે.

એવા ઘણા વિચારશીલ ગોરાઓ છે, જેવા કે એલન પેટન કે, જેઓ આ દેશ માટે આશા ભર્યો સંદેશો આપે છે. તેઓ કહે છે કે, એક એવો સમાજ હોવો જોઇએ કે જેમાં કોમભેદ કે, રંગભેદને સ્થાન ન હોય તેવા સમાજની આ દેશમાં સ્થાપના કરવી જોઇએ.

આ ઘણી ડહાપણ ભરી સલાહ છે એમ અમને જણાય છે. વધુમાં મી. એલન પેટન કહે છે, કે આ દેશના સવાલોની ગુંચ ફકત ગોરાઓ કે ફકત બીન-ગોરાઓ નહીં ઉકેલી શકે પણ બધાંએ સાથે મળીને ઉકેલવાની છે. આ વાત પણ ઘણી ડહાપણ ભરી છે. અમે એમ પણ માનીએ છીએ કે જેઓને યુનીયનના ભાવીની ચીંતા થાય છે તેઓને એક સુંદર માર્ગ તેઓ બતાવે છે કે, બધાએ સાથે મળી ઉન્નત થવું અને સાથે મળી પડવું. આ ઘણો સુંદર માર્ગ છે.

સ્ટ્રાયડમ, વાસનાર અને ડીલીલીયર્સ ગ્રાફ જે માર્ગ બતાવે છે તે માર્ગે આપણું ભલું નથી પણ એલન પેટનના બતાવેલા માર્ગે જ આપણું ભલું થશે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ગાંધીજીની જીવન કથા

(કથનાર: ગરટ્રુડ મરેય)

પ્રકરણ ૪ થું
ઈંગ્લંડનું જીવન

વિલાયતના સાઉધેમ્પટન બંદરે સ્ટીમર આવી ઉભી ત્યારે ગાંધીજીએ સપટેમ્બર મહિનો હોવાથી તાપ પડશે એમ માની સફેદ ફલેનલનું સુટ ઠીક લાગશે એમ ધારી તે પહેરી ને ઉતર્યા. પણ તેમણે જોયું કે ઋતુ તો ઉનાળાથી ઉલટી જ દિશાની હતી. અને આખા સાઉધેમ્પટનમાં ધોળાં કપડાં પહેરનાર તેઓ એકલા જ હતા. જ્યાં તેમની નજર જાય ત્યાં બધા લોકો સફેદ સિવાય બીજા રંગનાં કપડાંમાંજ ફરતા હતા. આ વખતે તેમને પોતાની ઉપર જરા ગુસ્સો ચડયો, પણ તેનાથી વધુ ખરાબ તો એ બન્યું કે જ્યારે તેઓ હોટેલમાં ગયા ને ત્યાં રૂમ મેળવ્યું ત્યારે તેમને કહેવાયું કે આજે તો શનીવાર છે અને બીજા દિવસે રવીવારે બધુ બંધ રહેશે જેથી તેમનો સામાન સોમવાર પહેલાં નહિ મળે. બીચારા ગાંધીજીને બીજા બે દિવસ એ સફેદ સુટમાં જ વિતાવવા પડયા!

તેમને ઘર ઘણું યાદ આવતું અને ઘણું એકલવાયું લાગ્યું પોતાના કુટુંબ થી દુર આવી ચડયા છે તે યાદ આવતાં રડી જવાતું. દરેક વસ્તુ તેમને અજાણી અને પરદેશી લાગી. ત્યાં આગળ વાત કરવા જેવો એકે મિત્ર ન હતો કે જેમની આગળ દિલ ખોલે. તેમને ખાવાનું પણ નહીં ભાવ્યું કારણ કે તેઓ ખાતા તેનાથી એ બધું જુદી જ રીતનું હતું જેથી તેઓ ભૂખ્યા અને દીલગીરીમાં ગરકાવ થઇ જતા.

આમ તેઓ છેક એકલવાયા હોવા છતાં પણ જેમ ઘણા યુવકો કરે છે તેમ અકળાઇને પાછા ઘેરે જવાનો વિચાર તેમને નહોતો આવ્યો. તેઓ જાણતા હતા કે પોતાના વહાલા ભાઇ એ ઇંગ્લંડની મુસાફરી માટે પૈસા મેળવવા ભારે બોજ આપેલો છે. તેમને કદી પણ નાસીપાસ નહીં કરવા, તેમજ પોતાને કાયદાનો અભ્યાસ કરવા માટે મોકલેલા છે જેથી તે અભ્યાસ પુરો કર્યા વિના પાછા કદી નહીં જવું એમ નિશ્ચય કર્યો.

તેમનો સામાન મળી ગયા પછી ગાંધીજી લંડન ગયા. ત્યાં તેમને અભ્યાસ કરવાનો હતો અને રહેવાની જગ્યા એક વિધવા બાઇને ત્યાં નક્કી થઇ. તે બાઇની બે દીકરીઓ પણ તેણીની સાથે હતી. ગાંધીજીએ એ બાઇને તરત કહી દીધું કે તેઓ માંસ નથી ખાતા. જેથી તે બાઇએ તેમને ફક્ત શાકભાજીનો ખોરાક આપવાની હા પાડી ત્યારે તેઓ ઘણા રાજી થયા. પણ જ્યારે તે ભોજન તેમને પીરસવામાં આવ્યું ત્યારે તે ખાઇ જ ન શકયા તે બાઈએ શાક ઘણી વિચિત્ર રીતે રાંધ્યું હતું એમ ગાંધીજીને લાગ્યું. પણ તે તેણીને કહેવાની ઘણી શરમ લાગી. જેમ તેમ કરીને થોડુંક ખાધું તો ખરૂં પણ રોજ રોજ તેઓ ભૂખ્યા રહેવા લાગ્યા. એકાદ શાકાહારી વીશી મળી જાય એવી આશાએ તેઓ દર રોજ જુદે જુદે રસ્તે ફરવા લાગ્યા, પણ સફળતા ન મળી. જ્યારે તેઓ છેક નિરાશ થઇ જવાની અણી પર હતા તેજ વખતે તેમને જોઇતી હતી તેવી વીશી મળી આવી; ત્યાં ખોરાક ઘણો સારો અપાતો હતો. છેવટે તેમની ભુખ પુરી રીતે તપ્ત થઇ અને સંતોષ મેળવી શકયા.

અહીં ગાંધીજીએ તેમનો સઘળો સમય અભ્યાસમાં ગાળવાને બદલે ત્યાં હીંદના ઘણા યુવાનો કરતા તેમ તેઓ પહેલાં તો એક સારા "ઇંગ્લીશ જેન્ટલમેન" થઇ જવા માટે ભારે પ્રયત્ન કરવા લાગ્યા. પોતાને લાયક છે કે નહિ તેનો વિચાર કીધા વિના પરદેશની નવીનતાથી તેઓ આકર્ષિત બની ગયા અને ફેશનેબલ લોકોને જોઇને દરેક રીતે તેઓનું અનુકરણ કરવાં લાગ્યા, એક ઉંચી રેશમી ટોપી અને એવાં જ બીજાં ફાંકડાં અંગ્રેજી કપડાં ખરીદવામાં તેમણે ઘણા પૈસા વેડફી દીધા. દરરોજ સવારે વાળ હોળીને સમારવામાં દશેક મીનીટ પસાર કરવા લાગ્યા. તેમણે 'વાયોલીન' વગાડવાના, છટાદાર ભાષણ કરવાના અને 'બોલરૂમ'ની નૃત્યકળાના પાઠો લઇને શીખવાની શરૂઆત કરી દીધી. સ્ટીમર ઉપર બીજા ઉતારૂઓ સાથે વાત પણ નહોતા કરી શકતા એવા એક શરમાળ યુવકનું કેટલું પરિવર્તન થઇ ગયું! પણ ગાંધીજીના આ નવા તરંગો બહુ લાંબો સમય ટકવા માટે ન હતા.

ત્રણેક મહિના પછી તેમને તેમના મોટા ભાઇનાં નાણાં નૃત્ય અને એવા કામો શીખવામાં ઉડાવી દેવાં એ કેવી બેવકુફી છે તેની એકાએક સમજણ પડી. આ વસ્તુઓ પોતાને એક સારા વકીલ નહી બનાવી શકે. પાછા ઘેર જઇને કુટુંબને મદદ કરી શકાય તે માટે પૈસા કમાવા સારૂ પોતે અહીં અભ્યાસ કરવા આવેલા છે એનું તેમને ભાન થયું.

આપણે ગાંધીજીના સંબંધમાં બીજી એક જરૂરી બાબત પર કાળજી પૂર્વક ધ્યાન આપવાનું છે તે એ કે, જ્યારે તેમને એમ લાગે કે એક વસ્તુ ખરાબ છે અગર પોતે કંઇ ભુલ કરી રહ્યા છે કે તરત જ તેઓ તેમ કરતા અટકી જાય છે અને ખરૂં શું છે તે શોધી કાઢવાનો પ્રયત્ન કરતા. જેથી હવે જ્યારે તેમણે જોયું કે પોતે નાચગાન શીખવા પાછળ પૈસા અને વખત બંને વેડફી રહ્યા છે. તે ખોટું છે તેથી તેમણે તે અટકાવી દીધાં અને એ પછી તેઓ તેમનો બધો વખત તિવ્ર અભ્યાસમાં ગાળવા લાગ્યા.

ભાઇના પૈસા ઉડાવી દેવાને બદલે તેને બચાવવાની પોતાની ફરજ છે એમ જોવા પછી ગાંધીજીએ નાચ શીખવામાં અને ફાંકડાં વિદેશી કપડાંમાં ખર્ચેલા પૈસાનો અવેજ વાળી લેવા માટે હવેથી ઓછામાં ઓછા પૈસા રોજના જીવન વ્યવહારમાં ખરચવાનું નક્કી કર્યું.

> ### પ્રકાશકની નોંધ
>
> અમારા વાંચકોને જણાવવાની નમ્ર રજા લઇએ છીએ કે તા. ૫મી એપ્રીલનો દિવસ અમારા સ્વ. તંત્રી મણીલાલ ગાંધીની પ્રથમ સંવત્સરીનો હોવાથી તે દિવસ સાંજે ૫–૩૦ કલાકે ફીનીક્સ સેટલમેન્ટમાં સદ્‌ગતની પુણ્યસ્મૃતિમાં સ્વામી નિશ્ચલાનંદની ઉપસ્થિતિમાં ઇશ્વર પ્રાર્થનાનો કાર્યક્રમ યોજવા ધારેલું છે જેમાં ડરબન અને ડીસ્ટ્રીકના સર્વે મિત્રો પણ સહકાર આપશે એવી આશા રાખીએ 'ઇ. ઓ.'નો આવતો અંક સ્વ. મણીલાલ ગાંધીની સ્મૃત્તિમાં તા. ૫મી એપ્રીલે નહીં પણ તે પછીના અઠવાડિયામાં બહાર પડશે.

તેઓ પ્રત્યેક પેનીનો ચીવટતાથી હિસાબ રાખવા લાગ્યા. મોટરબસ અને સ્ટેંપમાં થતો ખર્ચ પણ નોંધવા લાગ્યા. અને મોટા થયા ત્યારે યુવાનોને એમ કરવા માટે ભલામણ પણ ‥રતા રહેલા.

બીજું તેમની તબીયતના લાભ માટે બની શકે તેટલું ચાલવાનો પણ તેમણે નિશ્ચય કર્યો. આ રીતે પણ તેમણે બસનો ઉપયોગ નહીં કરવાથી ઘણા પૈસા બચાવ્યા. દરરોજ ચાલવાની આ ટેવ તેમણે જીંદગીભર ચાલુ રાખી હતી. જ્યારે તેઓ છેક વૃદ્ધ થયા ત્યારે પણ રોજની કસરત ચોમાસામાં ન અટકાવવા ઘરની ઓસરીમાં આંટા મારતા.

લંડનમાં બીજા વિદ્યાર્થીઓ કેવી રીતે રહે છે તે તેમણે જાણ્યું ત્યાં લગી ગાંધીજીને એમ જ લાગતું હતું કે પોતે આમ પૈસા બચે તે રીતે રહે છે તે ઘણો જ ડહાપણનો માર્ગ છે. લંડનના કેટલાક હીંદી યુવાનો ખરેખર ઘણા ગરીબ હતા અને તેઓ એટલી સાદાઇ થી રહેતા હતા કે પોતાનું જીવન હજુ ઘણું વધારે ખર્ચાળ છે એમ જ ગાંધીજીને લાગતું. મોટા ભાગના આ ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ઓરડીમાં જ રાંધી લેતા હતા.

ગાંધીજીને થયું કે જેમ આ યુવાનો કરે છે તેમ પોતે પણ કરી શકે છે તેથી કંઇક વધુ પૈસા બચી શકશે. આથી સગવડવાળું બોર્ડીંગ હાઉસ છોડી દીધું ને તેઓ એક ઘણી જ સસતી ઓરડીમાં રહેવા ગયા. રાંધવા માટે એક નાનો ચુલો ખરીદ્યો અને પોતે જ રસોઇ કરવાનું રાખ્યું. આ કામમાં સમય વધારે ગુમાવવા ન ઇચ્છતા હોવાથી તેઓ પોરે જ (કાંજી) અને કોકો જેવું સાદું ભોજન કરી લેતા એ સમય દરમીયાન તેઓ પ્રખર અભ્યાસ કરતા અને સારી પ્રગતિ પણ કરી શકયા હતા.

લગભગ આ જ અરસામાં પેરીસમાં એક અદ્‌ભૂત પ્રદર્શન ભરાયું હતું. ગાંધીજીને એ જોવા જેવું લાગ્યું અને તે સાથે પ્રખ્યાત પેરીસ નગર પણ જોઇ શકાશે તેથી ત્યાં જવા નક્કી કર્યું. લંડનથી પેરીસ બહુ દુર નથી એ તમે જાણો છો જેથી એ પ્રવાસમાં બહુ ખર્ચ પણ નહી થયો.

આટલા વખતમાં તો યુવાન ગાંધીજી સાચે જ ઘણા સમજદાર થઇ ગયા હતા. પેરીસના સારા સારા નકશાઓ અને પ્રદર્શનની માહિતિ આપતી પુસ્તિકાઓ તેમણે ખરીદી લીધી હતી. જેનું કાળજીપુર્વક અવલોકન કરવાથી જેમ સામાન્ય મુસાફરો પુષ્કળ ખર્ચ કરીને ભોમિયા વડે જે મુખ્ય મુખ્ય જગ્યાઓ અને વસ્તુઓ જોઇ શકે છે તે તેમણે કશાપણ ખર્ચ વિના બહુ સહેલાઇથી જોઇ લીધું હતું.

પેરીસમાં તેમને જે એક વસ્તુ ખુબ ગમી ગઇ તે સુંદર દેવળોનાં દર્શનની હતી. તેની અંદર જઇને લોકોની પ્રાર્થનાનું નીરીક્ષણ કરવાનું તેમને ઘણું ગમતું. બહાર રસ્તાપર થતા ઘોંઘાટ અને ધામધુમ સાથે દેવળમાંનાં પવિત્ર ને શાંત વાતાવરણની તેઓ પોતાના મનમાં હંમેશાં સરખામણી કર્યા કરતા.

[આ લેખ કોપીરાઇટ હોવાથી લેખકની મંજુરી વગર એનો ઉપયોગ ન કરવા ભલામણ છે.]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

વિવિધ વર્તમાન

રોડેશીયાના વડા પ્રધાન જોહાનીસબર્ગમાં

દક્ષિણ રોડેશીયાના વડા પ્રધાન મી. આર. એસ. ગાર્ફીલ્ડ ટોડ ગોલ્ડ કોસ્ટ ઘનાથી પેન અમેરીકન લાઇનમાં રોડેશીયા જતાં જોહાનીસબર્ગના જાન સ્મટસ એરપોર્ટ પર થોભ્યા હતા ત્યાં એક પત્રકારે તેમને પુછ્યું હતું કે: ગોલ્ડ કોસ્ટને ઘણી જલદી આઝાદી મળી ગઇ એમ તમને નથી લાગતું? એના જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે: કોઇ પણ પ્રજા સ્વતંત્રતા માટે ક્યારે તઇયાર છે તે કહેવું મુસ્કેલ છે. સફળતા માટે ઘના સારી આર્થીક સ્થિતિમાં મુકાયેલું છે. જવાબદાર નેતાઓ તેમની ઉણપો સમજે છે. તેઓ ખુલ્લે ખુલ્લું કહે છે કે તેમના ભાવિ માટે તેમને યુરોપીયન કારીગારો *Technicians* ની જરૂર પડશે જ. તેઓને મદદની આવશ્યકતા છે જ એ માટે તેમને પુરતી અક્કલ છે. બીજો પ્રશ્ન તેમને પુછાયો હતો કે: તેઓ ઘનાનાં ભાવિ માટે કેવી આશા રાખે છે? જવાબમાં તેમણે સસ્મિત ખમચાઇને કહ્યું: હું કંઇક આશાવંત છું એમ કદાચ કહી શકાય.

૨૫ જણને ફાંસી

ગયા વર્ષના ફેબ્રુઆરીની ૨૨મી તારીખે લેડીસ્મીથ પાસે બર્ગવીલમાં ભાગના વાવેતરની તપાસ માટે પોલીસની ટોળીએ પાડેલા દરોડા વખતે પચાસેક માણસની આફ્રિકન ટોળીએ બે ગોરા અને ત્રણ આફ્રિકન પોલીસને ક્રરપીણ રીતે મારી નાખેલા, તે ગુનેગારો પૈકી ૨૨ જણાને ફાંસીની શિક્ષા એક માસના કેસ પછી થયેલી તેઓને ૨૧મી માર્ચે પ્રીટોરીયામાં ફાંસી અપાઇ છે. બીજા ત્રણ ખુનીને પણ એમની સાથે જ ફાંસી દેવાઇ છે જેમાં બે આફ્રીકન અને એક કલર્ડ હતો. એક દિવસમાં સામટા પચીસને ફાંસીને લટકે ચઢાવવાનો યુનીયનના ફોજદારી ઇતિહાસમાં આ પહેલો જ બનાવ ગણાય છે.

ફીલીપાઇનના વડા પ્રધાન

ફીલીપાઇનના પ્રમુખ રેમન મામ સાયસાય ૧૭મી માર્ચે મેનીલા જતાં હતા તે એરોપ્લેન સેબુ શહેરથી ૨૦ માઇલ પર તુટી પડતાં માર્યા ગયા છે બીજા ૨૪ પેસેન્જરો પૈકી ૨૩ મરી ગયા અને એક વર્તમાન પત્રકાર ૧૦ માઇલ દુર જઇ પડેલો તે દાઝયો પણ જીવ્યો છે. ફીલીપાઇનની પ્રજા એ બીજે દિને શોક પાળ્યો હતો માર્યા ગયેલા પ્રમુખ ૫૦ વર્ષની ઉમરના હતા અને ૧૯૫૩માં પ્રમુખ ચુંટાયા હતા. જેઓએ બીજી લડાઇ વખતે જાપાનીસોએ એ પ્રદેશનો કબજો લીધેલો ત્યારે દુશ્મનો સામે ગેરીલા લડતમાં સારી ખ્યાતિ મેળવી હતી ફીલીપાઇનના ઉપ-પ્રમુખ મી કારોલસ પી. ગારસીયા ઓસ્ટ્રેલીયામાં મળેલી સીટો કોન્ફરન્સમાં ગયેલા જ્યાંથી તેઓ તરતજ ઉપડી આવ્યા ને બીજી ચુંટણી સુધી તેઓ એ રાજ્યનું પ્રમુખ પદ સંભાળશે.

ઓઇલ પાઇપની નવી યોજના

આંતરરાષ્ટ્રીયની આઠ ઓઇલ કંપનીના વડા અધિકારીઓ તરફથી લંડનમાં જણાવાયું છે કે મીડલ ઇસ્ટમાં મોટામાં મોટી ત્રીજી ધોરી ઓઇલ પાઇપ લાઇન ઇરાનના અખાતથી પુર્વ ભુમધ્ય સાગર સુધીની નાંખવા માટે વિગતવાર વિચારણા ચાલે છે. જેમાં કુવાઇટ, સાઉદી એરેબીયા, ઇરાક અને ઇરાનના ઓઇલ ઉત્પાદક દેશોને આ યોજનામાં સાંકળી લેવાશે યુરોપમાં તેલ પહોંચાડવા માટેની ટેન્કરોની ઘટને લીધે આ વિચારણા ઘણા વખતથી ચાલતી જ હતી તેમાં સુએઝના બનાવે વેગ આપ્યો છે. આ યોજનાને અમલમાં મુકવામાં તેલ ઉપજાવનારા દેશો તથા પાઇપ પસાર થનારા દેશોની પરવાનગી મેળવવી એ સફળતાની મુખ્ય કુંચી ગણાય છે. તો પણ ૧૯૬૦ સુધીમાં એનો અમલ થઇ જશે એવી આશા રખાય છે.

રહોડસ યુનીવર્સીટીનો વિરોધ

રહોડસ યુનીવર્સીટીની સેનેટ ૨૧મી માર્ચે ઇલાયદી યુનીવર્સીટીના બીલપર વિરોધદર્શક એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે આ બીલ હાલની યુનીવર્સીટીઓ હસ્તક પોતાના વિદ્યાર્થીઓને દાખલ કરવાના હકો અસ્તિત્વ ધરાવે છે તે પર પ્રતિબંધ મુકે છે એ પ્રતિબંધ દેશની વિદ્યા કળાની દ્રષ્ટિએ અગર તો શ્રેષ્ઠ કેળવણીના લાભ માટે ન્યાય પુરઃસર નથી.

બીશપોની બોર્ડનો વિરોધ

દક્ષિણ આફ્રીકાના કેથલીક બીશપોની એડમીનીસ્ટ્રેટીવ બોર્ડે નેટીવ લૉ એમેન્ડમેન્ટ બીલ પર કોન્ફરન્સમાં વિચાર કરીને ૨૨મી માર્ચે એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે આ બીલમાં જો કે ફેરફાર કરવા છતાં પણ દેવળો અને વ્યક્તિગત પ્રવૃત્તિના ઉપર સરકારી અંકુશ રાખવાનું કાયમ રહે છે જેથી ચર્ચો એને સંમતિ આપી શકે એમ નથી. અને સરકારે આફ્રીકન ઉપર આ સુચિત કાયદાનો ભંગ કરવાનો જે રીતે બોજો નાંખ્યો છે તેની સામે આ કોન્ફરન્સ નાપસંદગી બતાવે છે.

પ્રીટોરીયાના બીજા વકીલ

પ્રીટોરીયાથી ૨૦મી માર્ચે 'સાપા' એ જણાવ્યું છે કે ટ્રાંસવાલનાં વકીલ મંડળે તા. ૧૯મી માર્ચે મી. ઇબ્રાહીમ અબ્દુલ ગનીનો સ્વીકાર કર્યો છે. પહેલી લડાઇ અગાઉ મહાત્મા ગાંધીજી ટ્રાંસવાલ વકીલ મંડળમા પહેલા હીંદી તરીકે દાખલ થયા પછી તેઓ હીંદ ગયા હતા અને જગતના મહાન પુરૂષ બન્યા. એમના પછી આ વકીલમંડળમાં પ્રીટોરીયા ખાતે મી. ગની બીજા હીંદી વકીલ છે તેઓ ૨૯ વર્ષની વયના છે ઇંગ્લંડમાં સાડા ચાર વર્ષ લંડનની યુનીવર્સીટીમાં કાયદાનો અભ્યાસ કરી ૧૯૫૫ના મે ની ૧૦મીએ મીડલ ટેમ્પલમાં વકીલની પરિક્ષા પાસ કરી હતી.

બીન-યુરોપીયન સિવાયનું પ્રજાસત્તાક

ટ્રાંસવાલના *M.E.C.* ડૉ. થીયોડર વાસેનારે ૨૦મી માર્ચે કેપટાઉનમાં કહ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રીકા માટે એક જ આશા છે કે તેની પાર્લામેન્ટને વિખેરી નાંખીને ગોરાઓએ તેમાં ફરીથી પ્રતિનિધિ મોકલી, નવું રાષ્ટ્ર પ્રતિનિધિમંડળ સ્થાપવું અને નવું જ બંધારણ ઘડી કાઢવું, આ રીતે આફ્રીકાન્સ અને અંગ્રેજી ભાષા બોલનારા રાજકીય અને ભાષાકીય હકોની સ્થાપના અચળ બનાવી શકાશે. તેમણે વધુમાં કહ્યું છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકા કોઇ એક પ્રકારનું પ્રજાસત્તાક જરૂર બની જશે પણ તે યોગ્ય રીતનું બનાવવું જોઇએ હાલની સરકાર જો પ્રજાસત્તાક બનાવે તો તે લોકશાહી નહીં હશે પણ તે એક સરમુખત્યારીનું સરખામણી વિનાનું હશે.

પારકે પૈસે પરમાનન્દ

ડરબનની સ્ટાન્ડર્ડ બેંકની એક શાખાના ફીલીપ કેમેરોન નામના ૪૪ વર્ષની વયના વડા કલાર્કે વિદેશમાં રહેતી એક બાઇ મીસીસ કે. એમ. મનરોના એ બેંકનાં ચાલુ ખાતામાં રહેલા ચાળીસ હજાર પાઉન્ડ પૈકી એકસોથી ચાર હજારની એવી ૨૮ ચેકો પર બનાવટી સહિ કરી પાઉં ડ૧૮૬૩૬—૬—૩ ઉચાપત કર્યા હતા. કેમેરોનને સ્ત્રી તથા ત્રણ બાળકો છે એને માસિક પોણોસો પાઉંડનો પગાર મેળતો હતો. છેલ્લા ત્રણ વર્ષ દરમીયાન, માસિક ત્રણસો પાઉન્ડ મુજબ એશઆરામમાં રહી પાર્ટીઓ આપવા વગેરેમાં ઉચાપત કરેલા નાણાં ખરચ્યાં હતાં. તા. ૨૩મી માર્ચે તેને ૪ વર્ષ ૮ માસની જેલ થેઇ છે.

બગદાદ કરારના સભ્યો

અત્યાર સુધી બગદાદ કરારમાં બ્રીટન, ઇરાન, પાકીસ્તાન, ઇરાક અને તુર્કી એ પાંચ જ રાજ્યો સભ્ય હતાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ તટસ્થ હતું. માર્ચની ૨૨મી તારીખે વાઇટ હાઉસમાંથી મી. જેમ્સ હેગરટી દ્વારા જાહેર થયું છે કે બગદાદ ડીફેન્સ પેકટની મીલીટરી કમીટીમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસે જોઇંટ થવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. આથી બરમુદામાં આઇઝનહોવર અને મેકમીલનની મુલાકાતના નીરિક્ષકોને ખુબ જ આશ્ચર્ય થયું છે કારણ કે એ બે વડાઓ એ વિષે વિચારણા કરશે એમ તેઓએ માન્યું હતું અત્યાર સુધી યુનાઇટેડ સ્ટેટસ આર્થીક સહકાર આપ્યા કરતું પણ પુર્ણ રીતે જોડાવાની વિરૂદ્ધમાં હતું. જો કે હજુ પણ સંપુર્ણતા માટે તો શક રહે છે જ.

સુએઝ કેનાલ ખુલ્લી થઈ

કેરોથી મીડલ ઇસ્ટ ન્યુઝ એજન્સીએ ૨૫મી માર્ચે કહ્યું છે કે સુએઝ કેનાલની બાબતમાં મી. હામરશીલ્ડ સાથે ઇજીપ્શીયન સરકાર અનુકુળ થઇ ગઇ છે ૨૧મી માર્ચે મી હામરશીલ્ડનું આગમન થયા પછી પ્રમુખ નાસર સાથે ત્રીજી વારનો મેળાપ ૨૬ મી માર્ચે થયેલો. સુએઝની બાબત ઉપરાંત એઓ યુનાઇટેડ નેશનનાં લશ્કરની સ્થિતિપર તથા ગાઝાના ભાવિ વિષે પણ વિચારણા કરશે ૨૪મી માર્ચે પ્રમુખ નાસરે સાઉદી અરેબીયાના વડા પ્રધાન અમીર ફઇઝલ સાથે ત્રણ કલાક મસલત કરી હતી મી. હામરશીલ્ડ હજી ઇઝરાએલના જવાબની રાહ જુએ છે. સુએઝમાં ૨૦ હજાર ટન સુધીની સ્ટીમરો હવે પસાર થઇ શકે છે

જોડકાંની કોન્ફરન્સ

હોલેન્ડના એઇડન હોવન શહેરમાં જુનની ૨૦ થી ૨૩ એ વિશ્વના જોડકાં માણસની એક કોંગ્રેસ મળવાની છે એના પ્રયોજક મી. જોહાન લોઉવેર્સે ૧૯૫૫ માં ઍરસ્ચોટમાં ગોરા જોડકાંની એક કોંગ્રેસ મેળવી હતી જેમાં યુરોપના ૬૦૦ જોડકાંએ ભાગ લીધેલો. હમણાની કોંગ્રેસ માટે બેલજીયમની સાબેના એર લાઇન જગત ભરમાંથી જોડકાં લાવવા ખાસ વિમાનો ઉડાવવાની વ્યવસ્થા કરી છે.

ધરતી કંપના આંચકા

સાન ફ્રાન્સીસ્કોમાં ૨૨મી માર્ચે ત્રણ મોટા ધરતી કંપના આંચકા લાગ્યા હતા ઝીણા આંચકા પચાસેક નોંધાયા હતા. લોકો ભયગ્રસ્ત બની ગયા હતા જો કે કશું નુકસાન નહોતું થયું પણ ભયનું કારણ સને ૧૯૦૬માં ધરતીકંપ થયેલો ત્યારે સમગ્ર શહેરના નાશ સાથે ૪૫૦ માણસો મરી ગયાં હતાં. જગ પ્રસિદ્ધ ગોલ્ડન ગેઇટ બ્રીજ લુગડાં સુકવવાની દોરીની જેમ હાલ્યો હતો.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અભીમાન લઇ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના ભલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઇ તમારા વહાલાઓને તમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમો તમારી સેવા કરી આનંદ લઇ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કું. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

ધી ક્વીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું

કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૯૮૮.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

આફ્રીકન પ્રજાની જાગૃતિ

હમણાંજ આઠ દશ દિવસ ઉપર આફ્રિકા ખંડના એક ભાગમાં—ગોલ્ડ કોસ્ટ—ઘનામાં એક ભારે બનાવ બની ગયો અને દુનીયાની પ્રજાનું ધ્યાન એ બનાવ પ્રત્યે ખાસ ખેંચાઈ રહ્યું છે. ઘનાને રાષ્ટ્રીય સ્વાતંત્ર્ય આપવામાં આવ્યું છે. એ પ્રદેશની વસ્તીનો મોટો ભાગ આફ્રિકનોથી વસાએલો છે. રાષ્ટ્રીય સ્વાતંત્ર્યની ઉજવણી હમણાંજ ત્યાં થઈ ગઈ અને જગતના મોટા ભાગની સરકારોના પ્રતિનિધિઓએ એ ઉત્સવમાં ભાગ લીધો હતો. દ. આફ્રિકાની સરકારના પ્રતિનિધિ પણ ત્યાં ગયા હતા અને ન્યુદીલ્હીથી ભારત સરકારના પ્રતિનિધિએ પણ આ ઉત્સવમાં ભાગ લીધો હતો. ભારત સરકારનો એલચી ઘનામાં રહેશે અને ઘનાની સરકારનો એલચી પણ ન્યુદીલ્હીમાં રહેશે. આ રાષ્ટ્રીય ઉત્સવમાં વિલાયતની રાણી ઇલીઝાબેથ તરફથી ડચેસ ઓફ કેન્ટે ભાગ લીધો હતો અને ત્યાંની આફ્રિકન પ્રજાએ તેનું ભારે સન્માન કર્યું હતું. આફ્રિકાના આવા એક પ્રદેશમાંથી અંધકાર દુર થયો છે અને ત્યાં સ્વાતંત્ર્યની જ્યોત ઝળહળી રહી છે અને તે દેશ ઉપર પ્રકાશ પથરાયો છે. આ એક પહેલ વહેલોજ બનાવ છે કે આફ્રિકાના એક ભાગમાં આફ્રિકન પ્રજા પોતાના દેશનો રાજવહિવટ પોતે જ ચલાવશે એ દેશની સરકારના વડા પ્રધાન ડોકટર ન્ક્રુમાહ છે. તેઓ ઘણા બાહોશ હોય એમ લાગે છે. એક વર્તમાન પત્રના પ્રતિનિધિએ તેમને પ્રશ્ન પુછ્યો કે સાઉથ આફ્રિકામાં "એપાર્ટહેડ" રંગ દ્વેષની નીતિ પ્રવર્તે છે તે વિષે આપ શું ધારો છો! તેમણે તુરતજ જવાબ આપ્યો કે રંગ દ્વેષની નીતિને હું ધિક્કારૂં છું અને મારૂં જો ચાલે તો હું એવી નીતિને કચરી નાંખું પરંતુ અન્ય દેશના આંતરીક રાજ્ય વહિવટમાં માથું મારવાનો મને અધિકાર નથી.

હીંદુસ્તાનથી આ પ્રસંગે રાષ્ટ્રપ્રમુખ શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદે ઘનાના ગવર્નર જનરલને પોતાના તેમજ હીંદુસ્તાનની પ્રજાની વતી ધન્યવાદનો એક સંદેશો મોકલ્યો હતો. પંડિત જવાહરલાલ નહેરૂએ ઘનાના વડા પ્રધાન ડોકટર ન્ક્રુમાને હીંદની મુલાકાતે આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે તેનો તેઓ સ્વીકાર કરે એવી આશા રહે છે. આફ્રિકન સ્ટુડંટસ એસોસીએશન તરફથી ન્યુદીલ્હીમાં ઘનાના સ્વાતંત્ર્યની ઉજવણીની સભા રાખવામાં આવી હતી અને તે સભામાં વડા પ્રધાન પંડિત જવાહરલાલ નહેરૂએ સભામાં બોલતાં કહ્યું હતું કે "હું આશા રાખું છું કે સ્વાતંત્ર્યનો પ્રકાશ આખા આફ્રિકા ખંડમાં ફેલાય. આફ્રિકામાં અનેક બનાવો બની ગયા છે અને હજી બને છે અને ઘણા બનાવો તો અસંત દુઃખ જનક બની રહ્યા છે. આફ્રિકામાં ઘણા કાળા છાયાઓ પડેલા છે. પરંતુ આ કાળા પડછાયામાંથી એક ભાગમાં સ્વાતંત્ર્યનું કિરણ પ્રગટી નીકળ્યું છે અને તેનું તેજ પ્રકાશીત થઈ રહ્યું છે. મને આશા છે કે સ્વાતંત્ર્યરૂપી આ તેજનો પ્રકાશ આખા આફ્રિકા ખંડમાં ફેલાય. જે લોકોએ ઘનાને સ્વાતંત્ર્ય અપાવ્યું છે તેમને

લેખક:

પ્રાગજીભાઈ ખંડુભાઈ દેસાઈ

(ગતાંકથી ચાલુ)

ખરેખર ધન્યવાદ ઘટે છે. ઘનાની પ્રજાને પણ ધન્યવાદ ઘટે છે. વિલાયતની પ્રજા અને સરકારને પણ ધન્યવાદ ઘટે છે. વિલાયતની કોઈવાર આપણે ટીકા કરીએ છીએ, પરંતુ આ બનાવ તો બેશક એવો છે કે વિલાયતની સરકારને ધન્યવાદ આપવો ઘટે છે. હું આશા રાખું છું કે આવું પગલું આફ્રિકામાં બીજી જગ્યાએ પણ લેવામાં આવે." પંડિતજીએ વિશેષમાં જણાવ્યું કે "ઘનાના આ સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણીમાં આક્રા જઈ હું ભાગ લઈ શક્યો હોત તો મને ભારે આનંદ થાત પરંતુ અહીં ચુંટણીનું કામ ચાલી રહ્યું છે તે છોડીને હું પરદેશ જઈ શકતો નથી. પરંતુ મારૂં તેમજ તમારા સર્વનાં—હૃદયો તો આ ઐતિહસિક બનાવ પ્રત્યે ખેંચાઈ રહ્યાં છે. એક નવા દેશને સ્વાતંત્ર્ય પ્રાપ્ત થાય છે એ એક આનંદ જનક પ્રસંગ છે એટલુંજ નહિ પરંતુ એમાં કંઈ વિશેષ રહસ્ય સમાએલું છે. જ્યાં સુધી સ્વાતંત્ર્યની આ કુચકદમ આગળ વધીને સંપુર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી જગતમાં મુશીબતોનાં તત્વો તો રહેશેજ."

"સેંકડો વર્ષથી આફ્રિકાનો ઇતિહાસ કરૂણ બનાવોથી ભરેલો રહ્યો છે. આફ્રિકાના એક ભાગમાં સ્વાતંત્ર્યનાં એક મંગળ પ્રભાતનો ઉદય થયો છે એ બનાવથી હીંદની પ્રજાનું હૃદય આનંદમાં ઉછાળા મારી રહ્યું છે. આફ્રિકાના સાચા ઇતિહાસની હજી ઘણા લોકોને ખબર નથી. મારે કબુલ કરવું જોઈએ કે આફ્રિકા વિષેનું મારૂં પોતાનું જ્ઞાન પણ છેલ્લા ૨૦૦થી ૩૦૦ વર્ષ સુધીના ઇતિહાસ પુરતું જ મર્યાદીત હતું. અને ખાસ કરીને કોલોનીયલ યુગ શરૂ થયો ત્યારનુંજ એ જ્ઞાન મર્યાદીત ગણી શકાય—ધીરે ધીરે મેં એના ભુતકાળના ઇતિહાસ વિષે જાણ્યું અને મેં આશા રાખી હતી તે મુજબ મને ખબર પડી કે એનો ભુતકાળનો ઇતિહાસ સાવ કોરો ન હતો. એની સંસ્કૃતિ ઉચ્ચ પ્રકારની હતી રાજકીય સંસ્થા પણ ઉચ્ચ કક્ષાએ પહોંચેલી હતી. ત્યાં લોકશાહી પણ પ્રવર્તતી હતી અને સમાજવાદનું અસ્તીત્વ પણ હતું. છતાં લોકો એવી વાત કરતા હતા કે એ ખંડમાં અંધકારનો યુગ હતો. જાણે કે એ દેશનો ભુતકાળનો કોઈ ઇતિહાસ જ ન હોય! એની પાસે પોતાની કોઈ સંસ્કૃતિ ન હોય એવીજ માન્યતા લોકો ધરાવતા હતા. આ એક કમનશીબ બીના છે. હું આશા રાખું છું કે લોકો આફ્રિકા ખંડના ભુતકાળ, તેમજ વર્તમાન કાળને જાણવા અને સમજવા પ્રયત્ન કરશે. દીલ્હીની યુનીવર્સીટીએ આફ્રિકન અભ્યાસને માટે એક ખાતું ખોલ્યું છે અને તેને સારી ફતેહ મળશે. હમણાં મેં આફ્રિકા ખંડના ભૂતકાળ વિષે તેમજ તેનાં રાજ્યો વિષે વાંચ્યું અને મારા આશ્ચર્ય વચ્ચે મેં જાણ્યું કે ઇબ્ન બાંટુરો નામના એક મુસાફર આફ્રિકાના વેસ્ટ કોસ્ટમાંથી હીંદ આવ્યા હતા. એ મુસાફર કેટલાંક વર્ષો સુધી હીંદુસ્થાનમાં રહ્યા હતા અને દીલ્હીના બાદશાહ મહમદ બીન તઘલખે પોતાની રાજધાની દીલ્હીથી દોલતાબાદમાં કેવી રીતે ફેરવી તેનું વર્ણન તેણે કર્યું હતું."

ઘનાની રાજધાની આક્રા શહેર છે ત્યાં સાઉથ આફ્રિકાની વિરૂદ્ધમાં દેખાવો થયા હતા એવા સમાચાર છાપામાં પ્રસિદ્ધ થયા હતા. રેવ. માઇકલ સ્કોટે આક્રામાં સા: આફ્રિકા વિષે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે "સાઉથ આફ્રિકા એ રંગદ્વેષથી ભરેલો શાહીવાદી દેશ છે અને એ દેશમાં વસતા તમારા આફ્રિકન ભાઇઓ કે જેઓ ગોરાઓની ગુલામી નીચે કચરાઈ રહ્યા છે તેમને ગુલામીમાંથી મુક્ત કરવા જોઈએ."

આફ્રિકન પ્રજામાં જે રાજકીય જાગૃતિ આવેલી હું જોઈ શકયો છું તે જોતાં મારા અંતઃકરણમાં મને લાગે છે કે આવતા વીસ વર્ષમાં આફ્રિકન પ્રજાનો એક સબળ અવાજ આ ખંડના રાજ્ય વહિવટમાં સંભળાશે જ અને તેઓ સફેદ પ્રજાના જેટલાજ સમાન અધિકાર ભોગવતા થશે.

ઇસ્ટ-આફ્રિકાના આફ્રિકનોમાં પણ સ્વાધીનતાની તમન્ના જાગૃત થયેલી કેટલાંક વર્ષોથી આપણે જોતા આવ્યાં છે. મુઠીભર યુરોપીઅન પ્રજા ભારે બહુમતિ ધરાવતી પ્રજા ઉપર એકહથ્થુ રાજસત્તા ભોગવ્યા કરે એ થોડા સમય માટે ચાલી શકે. એવી સ્થિતિ લાંબો સમય કદી ટકી શકે જ નહિ. કુદરતનો તો એ નિયમ છે કે કચરી નાંખવામાં અને દબાવી દેવામાં આવેલી પ્રજા એક વખત તો પ્રસંગ મળે જાગૃત થઈને ઉભી થઈજ જવાની. એવી તક પ્રજાને તેના જીવનમાં સાંપડે છેજ અને એ તકને યોગ્ય રીતે ઝડપી લેવામાં આવે તો તેને ફત્તેહ મળ્યા સિવાય રહેજ નહિ. ઇસ્ટ આફ્રિકામાં ગોરાઓની ગુલામીમાંથી છુટવા ત્યાંની આફ્રિકન પ્રજાએ "માઉ માઉ" નામની ચળવળ છેલ્લાં થોડાં વર્ષોથી ઉપાડી હતી તે સૌ કોઈ જાણે છે. આ પ્રવૃત્તિના પ્રણેતાઓએ કમનશીબે હીંસાનો આશ્રય લીધો અને પરિણામે રાજકર્તી પ્રજાએ એનો જવાબ હીંસાથી વાળી એ પ્રવૃત્તિનાં મુળ ડામી દીધાં. હીંસાનો આશરો લેવાથી અનેક આફ્રિકનો ત્યાં માર્યા ગયા, અને કેટલાકને ફાંસીને લાકડે લટકાવવામાં આવ્યા. નિઃશસ્ત્ર પ્રજા જો શસ્ત્રનો આશરો લઈ સરકારની સામે થાય તો સરકારની પાસે તો જબરદસ્ત શસ્ત્રબળ પડેલું હોય જ અને તેનો ઉપયોગ કરવાની તક તે ઝડપી લઈ પ્રવૃત્તિને કચરી નાંખે છે. આથીજ આપણા રાષ્ટ્રપિતા પુજ્ય બાપુજીએ જગતની પ્રજા સામે સત્ય, અહીંસા અને પ્રેમનાં શસ્ત્રનો આશરો લેવાનું શીખવ્યું છે એજ ધોરી માર્ગે હીંદે આઝાદી પ્રાપ્ત કરી છે. ઇસ્ટ આફ્રિકાના આફ્રિકન ભાઈઓની "માઉ માઉ" ચળવળને ડામી દેવામાં આવી તેનો દાખલો લઈ આફ્રિકા ખંડના અન્ય આફ્રિકન ભાઈઓ જેઓ સ્વાધીનતા પ્રાપ્ત કરવા ઇચ્છે છે તેમણે કોઈ પણ સંજોગોમાં, ગમે તેવાં ઉશ્કેરણીના કારણો મળ્યાં હોય તો પણ અહીંસાના માર્ગમાંથી લેશ માત્ર પણ ચળવું જોઈએ નહીં. સત્ય, અહીંસા અને પ્રેમના માર્ગે આફ્રિકા ખંડના આફ્રિકન ભાઈઓ આઝાદી પ્રાપ્ત કરો એવી પ્રભુને પ્રાર્થના કરી આ લેખ પુરો કરૂં છું.

—કેનીયાના બીન દફતરી ગોરા પ્રધાન ગ્રુપ કેપ્ટન એલ. આર. બ્રીગે નાન્યુકીમાં ૧૭મી માર્ચે જણાવ્યું છે કે: માઉ માઉના અગ્રણી જોમો કેન્યાટાને કોઈ દુરના ઉત્તર પ્રદેશમાં રાખવામાં આવશે. ફરી પાછું ઉંધું વાળે તેવી પ્રવૃત્તિ કરવા માટે તેને છુટો મુકવામાં નહીં આવે. વધુમાં તેમણે કહ્યું છે કે હજુ આશરે ૩૨૦ જેટલા ત્રાંસ હાથીઓ છુટા ફરે છે છેલ્લા બે માસમાં ૩૫ને પકડી શકાયા છે જેમાં બે સ્થાનિક નેતા અને એક 'વીચ ડોક્ટર' છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રલીયા અને ચેઇંચાથર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ઝેડ. વી. પારેખ એન્ડ સન

ટ્રાવેલ એજન્ટ અને બુકકીપર ;

અમો નિચે જણાવેલાં કામ કાળજે કાળજી પુર્વક કરીએ છીએ.

એરોપ્લેન અને સ્ટીમર બુકીંગ
ઈમીગ્રેશન અને પાસપોર્ટ
રેવન્યુ કલીઅરન્સ સરટીફીકેટ
જીદંગી, આગ, ચોરી વીગેરેના વીમા
બુકકીપીંગ, ઇન્કમ ટેક્સ, લાયસન્સ

એક વખત અનુભવ કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

71 MINT ROAD, FORDSBURG,
JOHANNESBURG. — Phone 35-3480.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન જર્સી, ઉલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

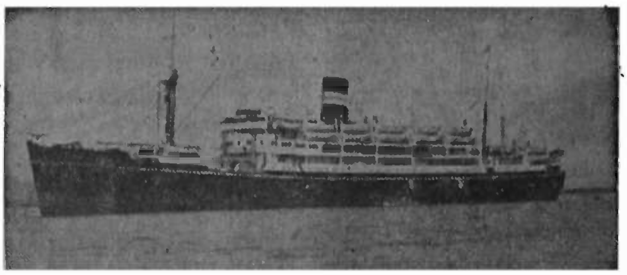

બ્રીટીશ ઇન્ડિઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ

સ્ટી. કંપાલા ૩૧ માર્ચે આવીને ૬ઠી એપ્રીલે ઉપડશે.
સ્ટી. કરંજા ૧લી મેએ આવીને ૬ઠી મે ઉપડશે.

પેસેન્જરોએ શીતળા માટે વેક્સીનેશન, કોલેરા અને યેલોફીવરનાં ઈનોક્યુલેશનો ફરજીયાત કરાવેલાં હોવાંજોઈએ. અને તે અંગેનું સર્ટીફીકેટ તેમની નજીકના ડીસ્ટ્રીક્ટ સર્જન પાસેથીમેળવેલું હોવું જોઈશે. આ ઇનોક્યુલેશન અને સર્ટીફીકેટ સામાન્ય ડોકટરો તરફનાં સ્વીકારાતાં નથી.

ભાડું : ડરબનથી મુંબઈ

પહેલો વર્ગ સીંગલ ખોરાક સિવાય	પા. ૭૨—૦—૦
બીજો ,, ,, ,, ,,	,, ૬૦—૦—૦
ત્રીજો ક્લાસ-ડેક ,, ,, ,,	,, ૩૧—૧૦-૦
નોન-વેજીટેરીયન વીશી સ્પેશીયલ	પા. ૧૧—૧૦-૦
સાધારણ	પા. ૪—૧૮—૦
વેજીટેરીયન વીશી પા. ૧૦-૩-૦,	સાધારણ ૪—૬—૦

પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગની બુકીંગ અમારી સાથે પત્ર વ્યવહાર અગર તેલીગ્રાફથી કરી શકાશે.

વિશેષ માહિતિ માટે મળો યા લખો :

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબધ, લીલી અળદ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે.
આદુ શી ૧-૩ રતલ, લસણ ૯ પેની રતલ.
પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને રકેર બાસ્કીટ શી. ૧૬-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હલાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ ૩૩મું

(ગતાંકથી ચાલુ)

પરંતુ તેની સુવાસ વાતાવરણમાં પ્રસરતી નથી માધવી કોઇને દુઃખી કરવા ઇચ્છતી નથી, પણ સુખની આહુતિ આપી અન્યનું સુખ સર્જવાની પણ એની મનોદશા નથી.

આજા દિવસે સવારથી જ હરિવલ્લભ કોઇકની રાહ જોતા હોય એમ બેસે છે, ઉઠે છે, ચારે બાજુ જુએ છે. ઘડી ઘડી યાદ કરે છે કે કોઇ આવવાનું છે કે શું? મધુભાઇના વિચારો જાણ્યા પછી ઉપેન્દ્ર ને મનોરમાને બોલાવવાનો ઉત્સાહ મંદ પડી ગયો છે. છતાં ઉંડેઉંડે મનમાં એમ થાય છે કે કોઇ આવે ને કંઇક કહે, માર્ગ બતાવે!

બપોરે તરલિકાના આગમનની એમના દિલમાં આશા પ્રગટે છે. વળી થાય છે: 'હવે શા માટે આવે? કોઈ વાત બાકી તો રહી નથી. એણે કમલેશને પણ બધું કહી દીધું હશે એટલે એમના મનથી તો આ પ્રકરણ પૂરૂં થયું હશે.' થોડીક નિરાશા છવાઇ જાય છે એમના મનમાં. આજે માધવી કંઇ જુદી લાગે છે. હોઠ પર હાસ્ય તો નથી ને આંખમાં પણ આંસુ કે ઉલ્લાસનો અભાવ છે છતાં આજે એ નીચું જોઇને ચાલતી નથી. એના અંગમાં કંઇક ચેતન આવ્યું હોય એમ પણ જણાય છે. હરિવલ્લભ આ ફેરફારથી થોડાક રાજી થાય છે, પણ શું કરવું તે એમને સૂઝતું નથી.

સાંજ નમવા આવે છે ને હરિવલ્લભના મનનો ભાર વધી જાય છે. કોઇકની સાથે વાત કરવાની ને એમની વાત સાંભળવાની ઇચ્છા તીવ્ર બની જાય છે ને એમાંથી ઉપેન્દ્ર–મનોરમાને બોલાવવાનો વિચાર દૃઢ થાય છે. તેઓ રામુને બોલાવે છે ને કહે છે: 'બહેનને કહે કે ઉપેન્દ્રભાઇ ને મનોરમાબહેનને અત્યારે બોલાવે.

રામુ જાય છે, હરિવલ્લભ દીવાનખાનાની પાછળની અટારીમાં ચાલ્યા જાય છે. એમના કાને ટેલીફોન ઉપાડયાનો ને વાત કર્યાનો અવાજ સંભળાય છે. થોડીવારે, માધવી ત્યાં આવી મંદ સ્વરે કહે છે: 'અર્ધાક કલાકમાં આવી જશે.' હરિવલ્લભ એમ જ ઉભા રહે છે ને માધવી પોતાના ઓરડામાં જતી રહે છે.

આજે માધવીના મનમાં વિચારો જાગ્યા છે: 'પિતાજી શા માટે મને ના કહે છે? શા માટે એમને આટલું બધું દુઃખ થાય છે? કમલેશમાં શી ખામી છે? કમલેશ સાથેના મારા પ્રેમ સંબંધથી કે લગ્નથી એમની પ્રતિષ્ઠા કેમ જાય? એમને કેમ જીવન હારી ગયા જેવું છે?' જવાબો તો મળે છે આ બધા પ્રશ્નોના, પણ માધવીના દિલને સંતોષ થતો નથી. ઘણીવાર એમ થઇ આવે છે કે પિતાજીની પાસે જાઉં ને એમને આ બધું પૂછું. કૈલાસબાને કહેવાનો પણ વિચાર આવે છે. તેઓ તો તરત સંમત થઇ જાય એમ પણ લાગે છે, પરંતુ પિતાજીને દુઃખ ઉપજે એવું કોઇ પગલું તેઓ ભરે નહિ એની પણ દિલમાં પ્રતીતિ છે એટલે એ શાંત બેસી રહે છે.

ધાર્યા પ્રમાણે અર્ધા કલાકમાં ઉપેન્દ્ર ને મનોરમા આવી પહોંચ્યાં. એમને તો ઘરની સ્થિતિની કશી જ ખબર નહોતી એટલે સ્વાભાવિક ઉલ્લાસ સાથે દીવાનખાનામાં તેઓ દાખલ થયાં ને હરિવલ્લભને નમસ્કાર કર્યા. આસપાસ જોયું તો કૈલાસબા કે માધવી દેખાયાં નહિ. હરિવલ્લભના ચહેરાના ભાવ જોયા વિના જ ઉપેન્દ્રે પુછ્યું: 'કેમ બા ને માધવી દેખાતાં નથી?'

હરિવલ્લભ જવાબ આપવાને બદલે એની સામે તાકી રહ્યા. ઉપેન્દ્ર ને મનોરમા એ દૃષ્ટિ જોઇ ચમકી ગયાં. પછી તો કરમાયેલો ચહેરો ને ઘેરી ઉદાસીનતા તરફ પણ એમનું ધ્યાન ખેંચાયું. બંને ગંભીર બની ગયાં.

હરિવલ્લભે કહ્યું: 'કૈલાસ માંદા છે.'

'ક્યાં છે? શું થયું છે?' બોલતાં બંને ઉભાં થયાં ને કૈલાસબાના ઓરડા તરફ જવા લાગ્યાં. હરિવલ્લભ કંઇ બોલ્યા વિના બેસી જ રહ્યા.

થોડીવારે બંને પાછાં આવ્યાં. આ ગાંભીર્ય ને માંદગીનાં કારણો તેમને સમજાયાં નહિ. મનની મુંઝવણનો ઉકેલ માંગતાં હોય એમ બંનેની દૃષ્ટિ હરિવલ્લભ ઉપર મંડાઇ રહી.

'તમને બધું કહેવા ને તમારી સલાહ લેવા માટે જ બોલાવ્યા છે.' હરિવલ્લભ બોલ્યા. ઉપેન્દ્ર બેઠા હતા ત્યાંથી ઉઠીને નજીકની ખુરશી ઉપર આવ્યા. હરિવલ્લભે ધીમે ધીમે વાત કરવા માંડી. ઉપેન્દ્ર ને મનોરમાના ચહેરા ઉપર આશ્ચર્ય ને દુઃખની લાગણી પથરાવા લાગી. વાત પૂરી કરતાં હરિવલ્લભે કહ્યું: 'દોષ તો મને કોઇનો હવે લાગતો નથી. સૌનો હેતુ જાતે દુઃખી થઇ બીજાને સુખ આપવાનો છે.' પરંતુ તેમાં કોઇને સફળતા મળતી નથી.

મનોરમાં બોલ્યાં: 'એવું જ દેખાય છે. આપ પોતે પણ કેટલું સહી રહ્યા છો?'

'ના, સૌથી વધુ દુઃખ માધવીનું છે. એને જોઉં છું ને એમ થાય છે કે ધુપસળી સળગી રહી છે! એની ઇચ્છા તો જાતે બળી જઇ સુવાસ પ્રસરાવવાની છે, પણ તેમ તેનાથી બની શકતું નથી.'

ઉપેન્દ્ર અત્યાર સુધી શાંત હતા. એમણે કહ્યું: 'મને માફ કરજો, પરંતુ કોણ જાણે કેમ, મને તો આ પ્રશ્ન આટલો દુઃખદાયક ને આઘાતજનક લાગતો જ નથી.'

'તમે સુધારક ને ક્રાન્તિકારી છો તે માટે. આવી બાબતમાં તમારા વિચારો કેવા હોય છે તે હું જાણું છું ને તેથી જ તમને બોલાવતાં અચકાતો હતો, પણ બધાંનું દુઃખ જોઇ મને થયું કે ભલે વિચારો મારી વિરૂદ્ધના હોય, પણ તે જાણું તો ખરો. કદાચ એથી પણ મારૂં મન સંતોષ પામી જાય!'

મનોરમા પ્રશંસાના ભાવથી બોલી ઉઠયાં:

'આપ આપની જાતને જ સમજાવવા–મનાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છો આ રીતે!'

'એમ જ છે.' હરિવલ્લભે કહ્યું.

ઉપેન્દ્ર બોલ્યા: 'મને તો માધવીનું વર્તન તદ્દન સ્વાભાવિક લાગે છે. આપને એ ન રૂચે તે હું સમજું છું, પરંતુ જો કમલેશ ખરેખર સારો જ છોકરો હોય...'

'સારો તો હશે.' હરિવલ્લભ વચ્ચે બોલ્યા: 'એ વિના એણે પત્રો ન મોકલ્યા હોત ને આટલા દિવસ શાંત પણ ન બેસી રહ્યો હોત, પરંતુ તેની સાથે માધવીને જોડવાનો વિચાર પણ મારાથી સહન થતો નથી.'

'પરંતુ આપે તો માધવીનું હિત જોવાનું છે ને!'

'માધવીનું હિત એમાં હોઇ શકે જ નહિ, એ તદ્દન અજાણ્યો, પરદેશી કહેવાય એવો છે, એનાં માતાપિતા, કુટુંબ, નાતજાતની પણ કોઇને માહિતી નથી.'

'એ બધી માહિતી તો મેળવી શકાય.' ઉપેન્દ્રે સ્વસ્થતાથી કહ્યું.

'પણ ક્યાં માધવી? ક્યાં એ?' હરિવલ્લભે દુઃખદ આશ્ચર્યના ઉદ્‌ગારો કાઢ્યા.

'આપ એમ ન વિચારો.' ઉપેન્દ્ર બોલ્યા: 'જો એ સુશીલ, સંસ્કારી, શિક્ષિત હોય, આરોગ્ય ને રૂપ પણ સારૂં હોય, પ્રકૃતિએ અનુકૂળ હોય તો બીજી બાબતોને આપે મહત્ત્વ ન આપવું જોઇએ, આજે તો નાતજાત, ધર્મ, પ્રાંત જુએ છે કોણ?'

હરિવલ્લભે વિરોધમાં માથું હલાવ્યું.

'એક બીજો મુદ્દો આપના ધ્યાન પર લાવું એને કશું પીઠબળ ન હોય, એ ગરીબ હોય, કશી પ્રતિષ્ઠા કે કીર્તીની ખામી હોય તો તેની ચીંતા આપે કરવાની જ ન હોય. એ બધું આપની પાસે વિપુલ પ્રમાણમાં છે. આપના સંપર્કમાં ને સંબંધમાં આવતાં એ બધું તો એને આપોઆપ મળી રહેશે.' ઉપેન્દ્ર બોલ્યા.

'પણ આપે એને એકે ય વાર જોયો છે?' મનોરમાએ પુછ્યું.

'ના, એ વિચાર જ મને ગમતો નથી, પછી જોવાનો પ્રશ્ન જ ક્યાં રહ્યો! જ્ઞાતિમાં સામાન્ય ફેર હોય, સહેજ દુરનો હોય, સાધારણ સ્થિતિ હોય, માબાપ ને કુટુંબ નબળાં હોય એ બધું સહન થઇ શકે, પણ આનો મસ્તક ઉપર તો છાપરૂં પણ હોવા સંભવ નથી ને નીચે ઉભવાનો આધાર નથી.' સહેજ રોષમાં હરિવલ્લભ બોલી ગયા.

'એના માથા પરનું છત્ર અને ધરતી પરનો આધાર આપ સહેલાઇથી બની શકો.' ઉપેન્દ્રે તરત જ કહ્યું. હરિવલ્લભને એ ગમ્યું નહિ, પણ તેનો જવાબ તેઓ આપી શક્યા નહિ.

'માધવી શું કહે છે?' ઉપેન્દ્રે પુછ્યું.

'કંઇ જ નહિ.'

'એ અંતે શું કરશે તે આપ કલ્પી શકો છો?'

'મેં કહ્યું ને કે ધૂપસળીના પેઠે સળગી જશે. નહિ આ બાજુ આવે, નહિ પેલી બાજુ જાય...એ બીજું કરે પણ શું?' હરિવલ્લભે છેલ્લું વાક્ય સંહાનુભુતિથી ઉચ્ચાર્યું.

'આપને માધવીનો પ્રેમ અસ્વાભાવિક લાગે છે? એ અંજાઇ ગઇ હોય, એમ આપ માનો છો?' ઉપેન્દ્રએ પુછ્યું.

'એ સિવાય બીજું કંઇ હું કલ્પી શકતો નથી, કમલેશે એવા હેતુથી એમ ન કર્યું હોય ને તેના વર્તનનું જ સ્વાભાવિક પરિણામ હોય, પરંતુ આ લાગણીની પાછળ વિચાર કે ઉંડાણ મને લાગતાં નથી.

જો એમ જ હશે તો સમય જતાં બધું જ શાંત પડી જશે.

'ના, એમ તો નહિ જ થાય. માધવીને હું જાણું છું. એ મારી પુત્રી છે. વચન આપ્યું હશે તો પ્રાણને ભોગે પાળશે.'

'પણ આપ તો કહો છો કે બેમાંથી એકેય બાજુ એ જવા માગતી નથી!'

'એ સાચું છે, બંને બાજુ લાગણી છે. અને આગળ વધીને કહું તો વચન પણ છે.'

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

'તો તો એમાંથી એકે એ વચનમાંથી તેને છોડાવવી જોઇએ. હં. કમલેશ ને હું મળું એમ આપ ઇચ્છો?'

'યોગ્ય લાગતું હોય તો મળો.'

'પણ મારા દિલ પર એ યુવકની બહુ સારી અસર થાય તો?'

હરિવલ્લભ ગંભીર બની ગયા પછી બોલ્યા: 'તો પણ માધવી ને કમલેશ જોડાઇ તો શકે જ નહિ. તમે સૂચવો તો બીજું બધું હું કરૂં.'

જો એમનું જોડાવાનું શકય જ ન હોય તો વિચારવાનું શું? કરવાનું શું!' મનોરમા હીંમતથી બોલ્યાં. હરિવલ્લભે જવાબ ન આપ્યો.

'આપ રજા આપો તો એક ગંભીર પ્રશ્ન પૂછયું' ઉપેન્દ્ર બોલ્યા ને હરિવલ્લભે સંમતિ આપી એટલે એણે પૂછયું:

'આપ આ બાબતમાં એટલા બધા દઢ છો કે અમારાં બાની ગંભીર માંદગી, માધવીનું પારાવાર દુઃખ અને આગળ વધીને કહું તો ધુપની પેઠે સુગંધ પ્રસરાવી એનું આખરી વિલય પામવું–એ બધું આપ સહી લો!'

હરિવલ્લભ આ શબ્દોના અર્થ ને ભાવથી સહેજ ધ્રુજી ગયા. ઉપેન્દ્ર સહેજ આગળ આવ્યા ને બોલ્યા:

'મને એમ થાય છે કે આપે આ પ્રશ્નને મુકત મનથી વિચારવો જોઇએ ને આપની દૃષ્ટિ કેવળ માધવીના હિતની જ હોવી જોઇએ.'

'માધવીના હિતની જ છે.' હરિવલ્લભે કહ્યું.

'આપની દૃષ્ટિએ તે ખરૂં હશે, પરંતુ માધવીને એમ ન લાગતું હોય તો?'

'તો?' હરિવલ્લભની આંખમાં એક ચમક આવી ગઇ: 'માધવીને મેં તે કહ્યું છે. તમારા ગંભીર પ્રશ્નનો જવાબ પણ એમાં આવી જાય છે.... તો માધવીએ પોતાને યોગ્ય લાગે તે માર્ગ લેવો...મારી સંમતિની અપેક્ષા ન રાખવી,..મને વિદાય થયેલો સમજી લેવો.'

'એવું આપ ન બોલો.' મનોરમા દુઃખથી બોલી ઉઠયાં.

'બીજું હું શું કરી શકું? જે બાબત મારૂં હૃદય કે મારી બુદ્ધિ સ્વીકારતાં નથી તેમાં હું સંમત કેમ થાઉં? મારા અંતરમાં ઉમળકો કેમ આવે? માધવીનાં લગન મારે મન સામાન્ય બાબત નથી. આ બધું એનું...એની એકલીનું જ છે. અમારે હવે પ્રભુ-ભજન સિવાય કંઇ કરવાનું નથી, એનું સુખ જો ન જોવાનું હોય તો અમારા જીવવામાં કોઇ સ્વાદ નથી... મને એમ થાય છે કે માધવીને આ કેમ સમજાયું નહિ હોય!'

'એને સમજાયું જ છે.' મનોરમા બોલ્યાં: 'જો ન સમજાયું હોય તો એ આટલી દુઃખી કેમ થાય?'

'એટલું સમજાયું છે.' હરિવલ્લભ આ વાકય ઉચ્ચારી સહેજ આડું જોઇ ગયા.

અચાનક માધવી દીવાનખાનામાં દાખલ થઇ. બધાં ચમકી ઉઠયાં. ઉપેન્દ્રને મનોરમા ઉભાં થઇ ગયાં. માધવી ધીમે પગલે ને નમેલી પાંપણ સાથે આવતી હતી એણે પોતાની મેળેજ પિતાજીની નજીકના સોફા ઉપર બેઠક લીધી. સાડીના છેડામાં હાથ ઢાંકેલો હતો તે બહાર કાઢયો ને એક પત્ર પિતાજીની સામે ધર્યો. હરિવલ્લભ એની સામે તાકી રહ્યા: તેઓ હાથ લાંબો કરી શકયા નહિ. માધવીએ ઉભા થઇ એમને પત્ર આપ્યો. પત્ર ખુલ્લો જ હતો. માધવીએ લખ્યું હતું:

'મારાથી આ ચર્ચા સહન થતી નથી. આપ તરલિકા સાથે વાત કરો છો તે પણ મારે માટે અસહ્ય બને છે. મેં જે કર્યું છે ને હું કરી રહી છું તેથી વિશેષ આપ કંઇ ઇચ્છો છો? બાની માંદગી ને આપનું દુઃખ જોયા પછી પણ મારૂં મન જો ત્યાંથી ન ખસતું હોય તો એ બધું મારા લોહીમાં–આત્મામાં ભળી ગયું હશે એમ આપ કેમ નથી માનતા? મારાથી બીજું કંઇ થઇ શકે એમજ નથી. મારે કોઇને દુઃખી કરવા નથી, તેમ બીજાના ભોગે કોઇનું દુઃખ દુર પણ કરવું નથી. તમે કહ્યું: હું ધુપસળીની પેઠે સળગું છું. વાત તો સાચી છે. પણ એની સુવાસ કયાંય ફેલાતી નથી. મારી ધુપસળી તો કેવળ અંગારની જ હોય એવી સ્થિતિ પેદા થઇ ગઇ છે. વધુ લખાતું નથી. અવિનય થયો હોય તો અંતઃકરણની ક્ષમા માગું છું.'

હરિવલ્લભે શબ્દો બધા વાંચ્યા, કેટલા એમના મનઃ પ્રદેશ સુધી પહોંચ્યા હશે તે તો પ્રભુ જાણે, કારણ કે પત્ર ઉપર આંખ સ્થિર રહેતી નહોતી, હાથ ધ્રૂજતો હતો, મુખ ઉપરથી લોહી ઉડી જતું હતુ. પત્ર બાજુમાં મુકી પાંપણો ઢાળી તેઓ મૂંગા બેસી રહ્યા. ઉપેન્દ્ર ને મનોરમા વિસ્મિત નેત્રે એક બીજાની સામે જોવા લાગ્યા.

માધવી ધીમેથી બોલી: 'મારાથી સહન ન થયુ એટલે જ હું આવી. મારે કંઇ જ જોઇતું નથી ને કંઇ જ કરવું નથી. હું કેવળ શાંતિ જ ઇચ્છું છું.'

હરિવલ્લભ પાંપણો ઉંચી કરી એની સામે જોઇ શકયા નહિ. માધવીને આ રીતે બોલતાં એમણે કદી સાંભળી જ નહોતી.

માધવી ઉઠીને પોતાના ખંડમાં ચાલી ગઇ. ઉપેન્દ્ર તરત જ બોલ્યા:

'આ વિશ્વની કોઇ શકિત માધવીમાં પરિવર્તન લાવી શકશે નહિ.'

હરિવલ્લભ આશ્ચર્યથી એ સાંભળી રહ્યા. તરત જ મનોરમાએ કહ્યું: 'કોઇ પ્રાચીન સતીના જેવું તેજ મને એની આંખમાં દેખાયું!'

હરિવલ્લભ એ પછી કશી ચર્ચા કરી શકયા નહિ. થોડીવારના મૌન પછી એમણે કહ્યું: 'તમને બંનેને આ દુઃખમાં મેં અકારણ ભાગીદાર બનાવ્યાં!'

'ના, આપનો એવો અધિકાર છે ને અમે અમને ભાગીદાર પણ માનીએ છીએ.' ઉપેન્દ્ર બોલ્યા: 'હું તો આપને ફરી ફરીને વિનતિ કરવા માગું છું કે આપ મુકત મનથી આ પ્રશ્ન વિચારો...કમલેશમાં જે કંઇ આપને અધુરૂં લાગે છે તેમાં આપ પુર્તી કરી શકો એમ છો.'

હરિવલ્લભ કંઇ બોલ્યા નહિ. ઉપેન્દ્ર ને મનોરમાએ નમસ્કાર કરી વિદાય લીધી.

—ક્રમશઃ

ભારતની ચુંટણી

ચુંટણીનાં પરિણામોમાં, જાણવાજોગી કોંગ્રેસની જીતમાં વેપાર ખાતાના પ્રધાન શ્રી મોરારજીભાઇ દેસાઇ, શ્રી ગોવીંદ વલ્લભ પંત, મોલાના આઝાદ, જવાહરલાલ નહેરૂ, નાણાં પ્રધાન શ્રી કૃષ્ણમાચારી, શ્રી મનુભાઇ શાહ, મુંબઇના પ્રધાન શ્રી જીવરાજ મહેતા, રતુભાઇ અદાણી, શ્રી હીરે, વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. કોંગ્રેસને મળેલી હારમાં, મધ્યસ્થ સરકારના રેલ્વે પ્રધાન શ્રી અલગેસાઇ, મુંબઇના પ્રધાનો શ્રી બાબુભાઇ પટેલ, શ્રી ઇન્દુમતિ શેઠ, શ્રી ગુલાબ રસુલ કુરેશી, વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. મહાગુજરાત જનતા પરિષદે તથા સંયુકત મહારાષ્ટ્ર સમિતિએ, સારા પ્રમાણમાં નવી વિધાન સભામાં બેઠકો કબજે કરી છે, મધ્ય પ્રદેશ, ઉત્તરપ્રદેશ, આસામ, રાજસ્થાન, મૈસુર, મદ્રાસ, આંધ્ર, ને પંજાબમાં કોંગ્રેસ પોતાની સ્વતંત્ર સરકાર સ્થાપી શકે એટલી બહુમતિ એણે મેળવી છે. જ્યારે કેરલપ્રાંતમાં સામ્યવાદીઓની બહુમતિ આવશે એવું લાગે છે. સૌરાષ્ટ્રમાં લોકસભાની બેઠકમાં શ્રી જયાબેન શાહ તથા પુષ્પાબેન મહેતા જીતી ગયાં છે. ઉત્તર ગુજરાતમાંથી એક મીલનો ચપરાશી ધારાસભાના સભ્ય તરીકે ચુંટાઇ આવ્યો છે. અમદાવાદ શહેરમાં કોંગ્રેસે ધારાસભાની ચુંટણીમાં હાર ખાધી હોવાથી આવતા એપ્રીલમાં અમદાવાદમાં થનારી મ્યુનિસિપાલિટીની ચુંટણીમાં ભાગ ન લેવાનો ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિએ નિર્ણય લીધો છે. આ પહેલીજ વાર સુધરાઇની ચૂંટણીમાં કોંગ્રેસ ઉભી નથી રહી. છેલ્લાં ત્રાશ વર્ષથી કોંગ્રેસે અમદાવાદ મ્યુનિસીપાલીટીની ચુંટણીમાં અગ્રગણ્ય ભાગ લીધો છે.

ટાંગાનીકાને સ્વશાસન મળશે

અમેરીકાની મુલાકાતથી પાછા ફરેલ ટાંગાનીકા આફ્રિકન નેશનલ યુનીયનના પ્રમુખ ન્યેરેરેએ દારેસલામ ખાતે આફ્રીકનોની મોટી મેદનીને ગયે અઠવાડીએ સંબોધી કહ્યું હતું કે આ વીસમી સદીમાં સ્વાતંત્ર્ય ઇચ્છતી પ્રજાઓને કોઇ અટકાવી શકે તેમ નથી. ટાંગાનીકાને બાર વર્ષમાં સ્વશાસન મળી શકે છે, પરંતુ આપણે એક થવાની જરૂર છે ને પરસ્પરના વિરોધો મીટાવવાના છે. ટાંગાનીકા સ્વતંત્ર થયા પછી પણ બ્રીટન સાથે ટાંગાનીકાના સારા સંબંધો જરૂરી છે.

ન્યેરેરેએ જણાવ્યું કે વસાહત મંત્રીએ મને કહ્યું છે કે યુગાન્ડા માફક ટાંગાનિકાના સ્વશાસન અંગે કોઇ પોલીસીનુ સ્ટેટમેન્ટ થઇ શકે તેમ નથી, કેમ કે યુગાન્ડામાં વધુ યુરોપીયનો નથી. પરંતુ અમે લાંબા સમય સુધી લઘુમતી કોમના શાસન હેઠળ રહેવા ઇચ્છતા નથી.

MOSENTHALS TRAVEL AGENCY
91 MARKET STREET, JOHANNESBURG.
(Telephone: 23-1111)

Have pleasure in advising that they have appointed as their special representative for their Indian clientele:

MR. DHIRUBHAI P. NAIK,
26, Barklay Arcade, 38, Market Street,
JOHANNESBURG. (Telephone: 33-9033.)

Who will be pleased to look after any passports, revenue clearances, visas, immigration matters, health certificates, currencies, customs and any other travel matters.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

આફ્રિકામાં ઉદ્ભવેલો ઇલાજ

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

પણ પ્રભુના આ બાળકોએ હમણાં આરંભેલી લડતમાં જો સફળતા ન મળી તો પછી શું?

સમસ્ત વિશ્વ આ વીરતાભરી લડતને જોઇ રહી છે અને દુનીયા ભરમાં નૈતિક ધિક્કારની લાગણી તીવ્રતાથી વધતી જાય છે. જેઓને જોવાની આંખ છે તેઓ આ લડતના આરંભ માંજ વિજયને નીરખી રહ્યા છે. જન્મ વસવાટના નિયમે આ આફ્રિકન તેની પોતાની ભૂમિ ઉપર છે. તે સહન શકતીને ઘણી જ ત્વરાથી કેળવી રહ્યો છે. તે ઘણું ખમી ચુકયો છે. હવે તેણે આપભોગના નિશ્ચયનો અને ઇચ્છાશક્તિની શોધનો આરંભ કરેલો છે. મહાત્મા ગાંધીજીના શબ્દોનો રણકાર તેના કર્ણોમાં અથડાય છેઃ "સત્યાગ્રહ કદી નિષ્ફળ નથી થયો, ખરેખર સત્યાગ્રહ કદી અફળ જતો નથી. કારણ કે આત્માનું એ અજેય હથિયાર છે અને જેઓ બળવાનને કેવી રીતે મહાત કરવા તે જાણે છે તેને માટે એ એક ઇશ્વરી બક્ષીસરૂપ છે."

પોલું જનતંત્ર

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

સમાન અંશે કાર્ય કરે છે. જ્યાં સુધી રાજ્યનું બળ સૈન્યપર અવલંબેલું હશે ત્યાં સુધી રાજ્ય વ્યવસ્થા અમે તે પ્રકારની હશે તો તે એકજ જાતની રહેશે અને તે સૈન્યના બળ પર નભનારી.

હિટલર પણ બીલકુલ ડેમોક્રેટીક પદ્ધતિથી ચુંટાઇને રાજ્ય સત્તા પર આવ્યો હતો, અને એણે જે રાજ્ય ચલાવ્યું હતું તે પણ ડેમોક્રેટીકનો એક પ્રકારજ મનાય છે. ભલે આપણે જર્મનીની વાતો મુકી દઇએ. પ્રેસીડેન્ટ રૂઝવેલ્ટ ચાર ચાર વાર અમેરીકાના પ્રમુખ ચુંટાયા, મારો ખ્યાલ છે કે બીચારા મરી ગયા તેથી તેનાથી છુટયા નહીં તો ફરી પણ ચુંટાતે. જે સત્તા રાજાઓના હાથમાં હતી તેનાં કરતાં ઘણી વધારે તેમના હાથમાં હતી.

ડેમોક્રેટીકમાં દેશનો જે પ્રધાન મંત્રી ચુંટાય તેજ પોતાની કેબીનેટ નીમે, જેમ પહેલાં રાજાનો દરબાર રહેતો તેમ હવે આ એક નવી જાતનો દરબાર થયો. આમ થવાનું કારણ એક રાજ્યની વીરૂદ્ધમાં ડેમોક્રેટીક આવ્યું ત્યારે તેણે રાજાના દુર્ગુણો પણ લીધા, કારણ રાજા અને તેમની સરકારોની એક ચુંટેલી ટીમ હતી. આથી એમ મનાયું કે અમે પણ અમારી ચુંટેલી ટીમ નહીં નીમીએ તો અમે ફાવીશું નહીં પણ તે ચુંટાય નહીં પણ પ્રધાન નીમે.

હમણા ઈંગ્લાંડની પાર્લામેન્ટની ચુંટણીનો તમાશો આપણે જોયો છે. દુનીયામાં સૌથી શ્રેષ્ઠ પાર્લામેન્ટરી ડેમોક્રેટીક ઈંગ્લંડમાં છે એમ મનાય છે. ત્યાં સત્તાધારી પક્ષ અને વિરોધી પક્ષ વચ્ચે ફકત ૫૦-૬૦ નુંજ અંતર હોય છે. આવો મજબુત વિરોધ પક્ષ આપણા દેશમાં કયારે બનશે એ કહીં નથી શકાતું, પણ આવો બળવાન પક્ષ હોવા છતાં ઈંગ્લાંડ સરકારે એની સાથે કાંઇ પણ વાટાઘાટ કર્યા વગર બીજા રાજ્યો પર હુમલો કરવાનો નિશ્ચય કરી દીધો હતો. વિરોધી પક્ષ કાંઇજ કરી ન શકયો. ફકત સખ્ત વિરોધ જાહેર કર્યો. ઈંગ્લાંડ માટે એ ગૌરવ ભરી બીના છે કે, તેણે પોતાની સરકારનું ખોટું પગલું સખત રીતે વખોડી કાઢયું. તેમ છતાં રાજ્ય તરફથી જે અન્યાય થતો હતો તેને રોકી ન શકયા. અંતમાં જો કે તે અટકી ગયું કારણ સમસ્ત દુનીયા મત તેના વિરૂદ્ધમાં હતો. આથી દુનીયાનું દબાણ આવ્યું. આજે જે રાજસત્તા ઘડાય છે તે પુરાણી રાજ સત્તાથી જ મજબુત બને છે. તેથી દુનીયામાં શાંતી ત્યાં સુધી નથી સંભવતી કે, જ્યાં સુધી આપણે આ કેન્દ્રિત રાજ્ય વ્યવસ્થાને ખતમ ન કરી શકીએ અને એ ત્યાં સુધી નહીં થાય કે જ્યાં સુધી જન શકતી નિર્માણ નહીં થાય.

"રામજી મંદિર," માસ્ટર મેન્સન (૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ) તરફથી "ઇશ્વર પ્રસાદ" નામની પ્રાર્થના, ભજનો, શ્લોકો અને સાખીઓના લઘુ સંગ્રહની એક પુસ્તિકા હમણાં જ પ્રસિદ્ધ થઇ છે જે યુનીયનના ઘણા ભાઇઓને ફ્રી મોકલવામાં આવી છે. જેઓને ન મોકલાઇ હોય તેમણે તથા ઇસ્ટ આફ્રીકા, રોડેશીયા અને લોરેન્ઝો માર્કવીસના ગુજરાતી ભાઇ બેનોના સરનામાના અભાવે ત્યાં નથી મોકલી જેથી તેઓ, ઉપરના સરનામે લખશે તો શીલકમાં હશે ત્યાં સુધી તેમને મોકલાશે. એમ એના વ્યવસ્થાપક તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે.

કોંગ્રેસ અને બીજા પક્ષો વચ્ચે તફાવત

(પહેલા પાનાથી ચાલુ)

કાળની સિદ્ધિઓ અને ભાવિ યોજનાઓ સાથે આઝાદી પછી બીજી વાર ચુંટણીઓમાં વિરોધીઓનો સામનો કરી રહી છે. કેટલાકો અત્યારની ચુંટણીઓને પ્રયોગરૂપ લેખાવે છે. હું તો એમ કહું છું કે વીસ કરોડની જનતાનો લોકશાહીનો આ પ્રયાસ એક મહાન દૃષ્ટાંત છે કારણ કે ભારતના મતદારોની સંખ્યા અમેરીકાની કુલ વસતિથી પણ વધુ છે. જેઓ ભારતને અશિક્ષિત અને પછાત માની બેઠા છે એમની આંખો આ ચુંટણીઓથી જરૂર ઉઘડશે એમાં મને કોઇ શંકા નથી.

"આઝાદી પછીથી કોંગ્રેસે સંખ્યાબંધ સીદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી દેશમાં ધાન્યની જે ખાધ હતી તે થોડે ઘણે અંશે તેણે જરૂર પુરી કરી છે.

"વહીવટની જવાબદારી સંભાળી શકે અને દેશની આંતરીક તથા બાહ્ય સલામતી પર નજર રાખી શકે એવી કોઇ બીજી સંસ્થા કોંગ્રેસની જગ્યા લઇ શકે એમ છે કે કેમ એ વીશે તમારા હૃદયમાં શોધ કરવાનું હું તમને જણાવું છું.

સદંતર વાહિયાત

દેશમાં યોગ્ય વિરોધ પક્ષ ન હોવાની કેટલાકોની વાત સદંતર વાહીયાત છે. લોકસભામાં શ્રી નહેરૂ જેવી વ્યક્તિ સામે કોંગ્રેસ અને વિરોધ પક્ષના નહિ જેવા સભ્યો પણ બખાળા કાઢતા હોય છે. અને અમે તેવા પ્રશ્નો પુછતા હોય છે. શ્રી નહેરૂ તેવાઓને પણ મુંગા રહેવાનું કહી શકતા નથી પણ તેમના પ્રશ્નોના જવાબ આપે છે. જેમાં સભાના કામકાજના ઘણા કલાકો નકામા જાય છે. લોકશાહીના યોગ્ય વહીવટ માટે ટીકાઓ જરૂરી છે. પરંતુ દેશની રાષ્ટ્રીય એકતા અને સંગઠનને તેમ જ આંતરિક સલામતીને હવામાં ઉછાળે એવી ખોટી ટીકાઓ ભયરૂપ છે.

ગાંધીવાદી દેશ

શ્રી મેનને વધુમાં કહ્યું હતું કે "ભારત મુળભુત રીતે જોતાં ગાંધીવાદી દેશ છે. સારા નશીબે તે અમેરીકનો તેમજ રશિયનો બંનેની સાથે મૈત્રી ભર્યો સંબંધો ધરાવે છે. આપણે તટસ્થ રહીને આપણા પ્રશ્નો બરાબર હાથ ધરવા માગીએ છીએ. આદર્શો જુદા છતાં તમામ દેશોએ સાથે મળીને રહેવાની જરૂર છે. આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રમાં લોકશાહીને વિકસાવવા બરાબર છે.

તેમણે વધુમાં કહ્યું હતું કે ભારત ગોવા અને બીજા વિદેશી સંસ્થાનોની મુક્તિ પોતે મેળવેલી આઝાદીની રીતેજ કરવા માગે છે. પ્રજાનો ચુકાદો તે લોકશાહીનો ચુકાદો છે. પોતાનો અધિકાર ભોગવવાની દરેક પ્રજાજનની પવિત્ર ફરજ છે.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે

અમે ટનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA, NATAL.

સમાચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવું

—એપ્રીલની ૨ જી તારીખે સાયમન્સ ટાઉનનું નૌકામથક જે બ્રીટન હસ્તક અત્યાર સુધી હતું તે સાઉથ આફ્રીકન નેવીને સુપ્રત કરવાની વિધિ કરવા માટે બ્રીટીશ ક્રુઝર 'સેલોન' ૨૧મી માર્ચે ત્યાં આવી ગઇ છે.

—નાટાલ યુનીવર્સીટીની ડીફેન્સ કમીટીએ હમણાં પાર્લામેન્ટમાં ધ્લાવલી યુનીવર્સીટીનું બીલ આવેલું છે તેના વિરોધ તરીકે કાર્ડીનલ ન્યુમેનનું "ધી સ્કુપ એન્ડ નેચર ઓફ યુનીવર્સીટી એજ્યુકેશન" નામનું જાણીતું પુસ્તક યુનીયનના નાણા પ્રધાન મી. જે. એચ. વીલજોનને વાંચવા માટે મોકલ્યું છે.

—ડ્રીલહોલની બહાર જાન્યુઆરીની ૯મીએ આફ્રીકનોનાં તોફાન વખતે પોલીસને કહેવાતી દખલગીરી કરવા માટે જર્મન શાડબર્ગ નામના એક છાપાના ફોટોગ્રાફરને જોહાનીસબર્ગની કોર્ટમાં ૨૦મી માર્ચે કેસ ચાલતાં મેજીસ્ટ્રેટે નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુક્યો છે.

—જો'બર્ગના એક યુવાન બસ કંડકટરે ૧૮-૩-૫૬ ના રોજે તેની એક ટાઇપીસ્ટ સોબતી છોકરીને મુર્ખતાથી રીવોલ્વર ફોડીને ઓચીંમાં નુકસાન કરેલું જેથી તેણી માથાની નીચેના ભાગે લૂલી થઇ ગયેલી. તેના બાપે નુકસાનીનો દાવો માંડયો હતો જેનો ૨૧-૩-૫૭ ના દિને ચુકાદામાં પાઉંડ ૧૧૫૦૦ અને ખર્ચ અપાવ્યો છે. જે માસિક ૧૦ પાઉંડ પ્રમાણે અને ખર્ચ અંગે માસિક અઢી પાઉંડ મુજબ ભરવા જેતે કબુલ કર્યું હતું.

વિદેશની વિવિધતા

—સીલોનના ગૃહ પ્રધાન મી. જયસૂર્યાએ આકામાં ૧૨મી માર્ચે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે તેની સરકાર સીલોનને ટુંક સમય પછી કોમનવેલ્થમાં રહીને પ્રજાસત્તાક રાજ્યની જાહેરાત કરશે જગતની કોઇપણ પ્રજા સાથે મુક્તપણે મૈત્રી કરવા માટે સીલોનનો એ એક જ માર્ગ છે.

—જોર્ડનના વડા પ્રધાન મી. સુલેમાન નેબુલ્સીએ અમાનમાં ૧૬મી માર્ચે ૨૦ હજાર માણસની મેદનીને કહ્યું હતું કે આઇઝનહોવર સૂચીત મધ્ય એશીયાના પ્રસ્તાવને સ્વીકારવા જોર્ડનની સરકાર બંધાયેલી નથી આરબ પ્રજા પરદેશની કોઇ પણ નીતિને વચમાં આવવા દેશે નહીં. તેઓ પોતાની ભુમીનો જાતે જ બચાવ કરી લેશે.

—મલાયામાં છેલ્લી લડાઇ પછી પહેલી જ વાર વસતી ગણત્રી આવતા જુનમાં લેવાશે જેને માટે ૨૫૦૦ જેટલા અધિકારીઓ ફારમો સાથે દુરનાં જંગલના કિલ્લાઓમાં હાથી હેલીકોપ્ટર અને વાંસના તરાપાથી જશે જ્યાં જગતના ગાઢ ગણાતાં જંગલમાં રહેતા મુળ વતનીઓની પણ ગણત્રી કરશે આ માટે તેઓને ૧૧ ભાષાઓમાં વાત કરવી પડશે.

સામાજીક ખબરો

સાભાર સ્વીકાર

શ્રી. ડાયાભાઇ પરસોતમ એન્ડ સન્સ (અમઝીંટો) ૧-૧-૦, ધીરજલાલ ગજ્જર (યુટનહેગ) હસ્તક શ્રીમતી ગંગાબેન ગજ્જર ૧-૦-૦, ચુનીલાલ એન. રાણા (ડરબન) ૧-૧-૦, મેરારભાઇ વલ્લભ (ક્વીન્સ ટાઉન) ૧૦-૬, શ્રી. મગનલાલ દુલ્લભભાઇ, બ્રીટસ. (કસ્તુરબા સ્મારક શાળાને) ૧-૧-૦.

તાજેતરના મુલાકાતીઓ

શ્રીમતી ગંગાબેન ધીરજલાલ ગજ્જર (યુટનહેગ), શ્રી વશનજી જીવાભાઇ (વેરૂલમ), શ્રીમતી શાંતાબેન વશનજી (વેરૂલમ), ઉજમબેન મગનલાલ (વેરૂલમ) પુષ્પાબેન જયંતિલાલ (વેરૂલમ) શ્રી શાંતિલાલ એ. ગાંધી (ડરબન) શ્રીમતી પુષ્પાબેન શાંતિલાલ ગાંધી (ડરબન) શ્રી વિઠ્ઠલદાસ ડી. ગોહીલ (ડરબન) ડાહ્યાભાઇ પરસોતમ (અમઝીંટો) નરોત્તમભાઇ ડાયાભાઇ (અમઝીંટો).

સુધારો

તા. ૮ માર્ચથી ૨૨ માર્ચ સુધીના ઇ. ઓ.માં શ્રી ટ્રાંસવાલ માયાવંત ક્ષત્રિય સમાજની વાર્ષીક સભાની છપાયેલી જાહેરાતમાં પ્રમુખ શ્રી લાલાભાઇ ભીખાભાઇ અને મંત્રી શ્રી જીવણભાઇ ગોવીંદનાં નામો શરતચુકથી બદલાયેલાં છપાયાં છે તે માટે ક્ષમા ચાહીએ છીએ.—વ્ય. ઇ. ઓ.

આભાર

ડરબનના શ્રી વિઠ્ઠલદાસ ડી. ગોહીલ ને "સંગીત માસ્ટર" અને "કોવિદ" નાં અધિપત્રોની પ્રાપ્ત અંગે મિત્રો તરફથી મળેલાં અભિનંદનો માટે આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

બ્રીટસમાં મરણ

અત્રેના શ્રી રતનજીભાઇ દુર્લભભાઇ મોદી જેઓ ભાણાભાઇના નામથી પણ ઓળખાતા હતા અને સ્વદેશમાં ચીખલીના વતની હોય તેમનું તા. ૨૧-૩-૫૭ની સવારે ૫૭ વર્ષની ઉમરે દુઃખદ અવસાન થયું છે તેમની સ્મશાન યાત્રામાં અનેક સ્નેહિ અને મિત્રોએ જાતે પધારી તેમજ પુષ્પાંજલિ મોકલી તેમના સ્વજનો પ્રત્યે જે પ્રેમ તથા સદ્ભાવ દર્શાવ્યા છે તે માટે સદ્ગતના લઘુ બંધુઓ શ્રી મગનલાલ અને શ્રી ચુનીલાલ ભાઇ તથા કુટુંબીજનો સૌનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માને છે.

ગુજરાત ગાંધી-ચીંધ્યો માર્ગ ભુલે નહિ

કેન્દ્ર સરકારના પ્રધાન શ્રી જગજીવન રામે તા. ૩જી માર્ચના અમદાવાદમાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે; ભાષાવાદના તેમ જ અન્ય નાના સવાલોના મુદ્દા ઉપર સામાન્ય ચુંટણીઓ દરમીયાન "એક બીજાની વિરૂદ્ધ એવા પક્ષો" જોડાણ સાધે છે ત્યારે, લોકોના મનમાં ખુબ ખુબ શંકાઓ જન્મે છે. કોંગ્રેસ સામે લડત આપવા માટેનું આ "અપવિત્ર જોડાણ" વિચિત્ર છે. માત્ર પોતાની જ દુનીયામાં રહેતા સામ્યવાદીઓ સ્વતંત્ર રીતે કોંગ્રેસની સામે આવવાની હિંમત કરી શકયા હોય એમ લાગતું નથી. શ્રી જગજીવન રામે વધુમાં કહ્યું કે, આથી તેઓ જે રીતે સગવડ પડે છે તે રીતે મહાગુજરાત કે સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર સમિતિમાં જોડાઇ ગયા છે.

એમણે કહ્યું કે, રાષ્ટ્રની હરહંમેશ સેવા કરતા ગુજરાતના લોકો ગાંધી ચીંધ્યો માર્ગ ભૂલશે નહિ એની મને ખાતરી છે. જો તેઓ આ માર્ગ વિસરી જશે તો અંતે તેમણે ખુદ પોતાની જાતને પણ વીસરી જવી પડશે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

નવા પુસ્તકો

મોટા માણસનાં મન		૧	૬
શીલ અને સદાચાર		૧	૦
બોધક ટીકડીઓ		૧	૬
પચાસ પ્રેરક પ્રસંગો		૧	૬
ગાંધીજીના પાવન પ્રસંગો		૧	૦
જીવન સુવાસ		૧	૦
જાણવા જેવી વાતો		૧	૦
ગીતા વિષે જુદી જુદી દ્રષ્ટી			
જીવન દ્રષ્ટી (કાકા સાહેબ કાલેલકરની ગીતા વિષે દ્રષ્ટી)		૨	૩
ગીતા પ્રવચનો વિનોબા કૃત		૨	૬
અનાસક્તી યોગ ગાંધીજી કૃત		૧	૬
ગાંધીજીના પ્રકાશનો			
ધર્મ મંથન		૪	૩
કેળવણીનો કોયડો		૫	૦
રામનામ		૨	૦
નિત્ય મનન		૨	૦
મનુબેન ગાંધી કૃત			
એકલો જાને રે		૬	૦
કલકત્તાનો ચમત્કાર		૨	૦
બિહારની કોમી આગ		૬	૦
બીજા નવજીવનના પ્રકાશનો			
પુર્વ આફ્રીકામાં		૬	૦
સત્યાગ્રહની સપ્તપદી (ગાંધીજીએ કરેલા પાંચ સત્યાગ્રહની આછી રૂપરેખા અને માહીતી)		૬	૦
લોક માન્ય ટિલકનું જીવન ચરીત્ર		૬	૦
હીંદની અંગ્રેજ વેપાર શાહી ૧૬૦૦ થી ૧૮૦૦ નો ઈતીહાસ		૮	૬
મનુષ્યની સર્વાંગીણ કેળવણી		૮	૬
જીવનનો આનંદ		૧	૬
જવાહર કૃત			
મારૂં હીંદનું જીવન દર્શન	૧	૦	૦
જગતના ઈતિહાસનું રેખા દર્શન ભાગ બન્ને સાથે	૧	૨	૬

મળવાનું ઠેકાણું:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban,—Natal.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * *

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * *

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામ આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ધાણાની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

* * * *

ઘરનું આંથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * *

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

મુદ્રક અને પ્રકાશક શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી, ઈન્ટરનેશનલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ફીનીક્સ, પ્રાઈવેટ બેગ, ડરબન, નાટાલ.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor